

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΕ-ΕΥ 20/2026

Έλεγχος του Υφυπουργείου Τουρισμού

Ελεγχόμενος Φορέας:

Υφυπουργείο Τουρισμού

02 Ιουλίου 2026

Πίνακας Περιεχομένων

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή	iii
Πίνακας Συντομογραφιών	iv
1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου	1
2. Εισαγωγή	18
3. Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις	20
4. Παραρτήματα.....	51
Παράρτημα I: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή	51
Παράρτημα II: Μεθοδολογία.....	52
Παράρτημα III: Αυτούσια απαντητική επιστολή από Ελεγχόμενο Φορέα.....	53

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή

Νομιμότητα και αξιοπιστία του τουριστικού πλαισίου

Η προσπάθεια αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος τίθεται υπό αμφισβήτηση όταν μόνο το 23% των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων είναι πλήρως αδειοδοτημένα. Ουσιαστικά το 55% λειτουργεί χωρίς πλήρη νομιμότητα, ενώ το 22% λειτουργεί μόνο με προσωρινή άδεια.

Άξιο αναφοράς αποτελεί η Επαρχία Αμμοχώστου η οποία, ενώ διαθέτει τα περισσότερα καταλύματα (241), εντούτοις έχει το μικρότερο αριθμό καταλυμάτων (24) που είναι πλήρως αδειοδοτημένα, ποσοστό 9,9%.

Η μη εφαρμογή της νομοθεσίας δημιουργεί αίσθημα ανοχής, ενθαρρύνει τη μη συμμόρφωση και συντηρεί συνθήκες άνισου ανταγωνισμού εις βάρος των συνεπών επιχειρήσεων. Δημιουργεί επίσης προηγούμενο για την παραχώρηση συνεχών παρατάσεων, χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Η επίκληση ότι η αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας ενδέχεται να επηρεάσει την τουριστική βιομηχανία, δεν δύναται να δικαιολογεί την αδράνεια. Εάν η νομοθεσία κρίνεται ανεφάρμοστη θα πρέπει να υποβληθούν προτάσεις για να τύχει αναθεώρησης.

Δεν είναι αποδεκτό να παραμένουν σε ισχύ πρόνοιες που εφαρμόζονται επιλεκτικά. Η αποτελεσματική εποπτεία προϋποθέτει σαφείς ενέργειες από μέρους του κράτους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, αλλά και ένα πλαίσιο που να επιβραβεύει, και όχι να αποδυναμώνει, όσους τηρούν τη νομιμότητα.

Παράδοξο επίσης θεωρούμε το γεγονός ότι το κράτος αντιμετωπίζει με το ίδιο τρόπο τα ξενοδοχεία, αδειοδοτημένα ή μη. Πρόσφατο παράδειγμα τα μέτρα στήριξης της απασχόλησης στη ξενοδοχειακή βιομηχανία

όπου μπορούν να συμμετέχουν όλα τα ξενοδοχεία.

Την ίδια ώρα οι αναφορές από μέρους των ξενοδόχων ότι οι διαδικασίες είναι σύνθετες, χρονοβόρες και ότι απουσιάζει ενιαίος κεντρικός συντονισμός θα πρέπει τουλάχιστον να προβληματίσουν.

Αδυναμίες διοίκησης και ελέγχου

Εντοπίστηκαν επίσης αδυναμίες που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της διοίκησης. Μεταξύ άλλων ελλείψεις στους μηχανισμούς ελέγχου, περιορισμένη αξιοποίηση πληροφοριακών συστημάτων, ανεπαρκής διαλειτουργικότητα και αδυναμίες στον εσωτερικό έλεγχο.

Τα ζητήματα αυτά περιορίζουν τη δυνατότητα έγκαιρης παρακολούθησης, αυξάνουν λειτουργικούς κινδύνους και επηρεάζουν τη συνολική αποτελεσματικότητα του Υφυπουργείου.

Αποδοτικότητα δημόσιων πόρων και χορηγιών

Παράλληλα, διαπιστώθηκαν αδυναμίες στον σχεδιασμό και στην παρακολούθηση σχεδίων χορηγιών, καθώς και απουσία επαρκών και μετρήσιμων δεικτών απόδοσης, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητα τεκμηριωμένης αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των δημόσιων πόρων που διατίθενται για τη στήριξη και αναβάθμιση του τομέα.

Ανάγκη θεσμικής συνέπειας και λογοδοσίας

Τέλος, αναδεικνύεται για ακόμη μια φορά η ανάγκη εφαρμογής των κανόνων και η λειτουργία αξιόπιστων μηχανισμών λογοδοσίας και ελέγχου.

Ανδρέας Παπακωνσταντίνου
Γενικός Ελεγκτής

Πίνακας Συντομογραφιών

ΓΛ	Γενικό Λογιστήριο
ΓΜΑ	Γενικό Μητρώο Αιτήσεων
ΓΔ	Γενικός Διευθυντής
ΓΕ	Γραφεία Εξωτερικού
ΕΑ	Επιτροπή Αξιολόγησης
ΕΠ	Επιτροπή Παρακολούθησης
ΚΜΚΕ	Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων
ΣΑ	Συντονιστική Αρχή
ΣΑΑ	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΣΔΧ	Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης
ΤΥΠ	Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής
ΥΦΤ	Υφυπουργείο Τουρισμού
FIMAS	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου

1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου

Ο έλεγχος συμμόρφωσης στο Υφυπουργείο Τουρισμού (ΥφΤ), διενεργήθηκε στο πλαίσιο των εξουσιών και αρμοδιοτήτων που παρέχονται στον Γενικό Ελεγκτή από το Σύνταγμα (Άρθρο 116) και αριθμό ειδικών και γενικών Νόμων και, επικεντρώθηκε κυρίως στις πιο κάτω δραστηριότητες/Σχέδια Χορηγιών για τα έτη 2023-2025:

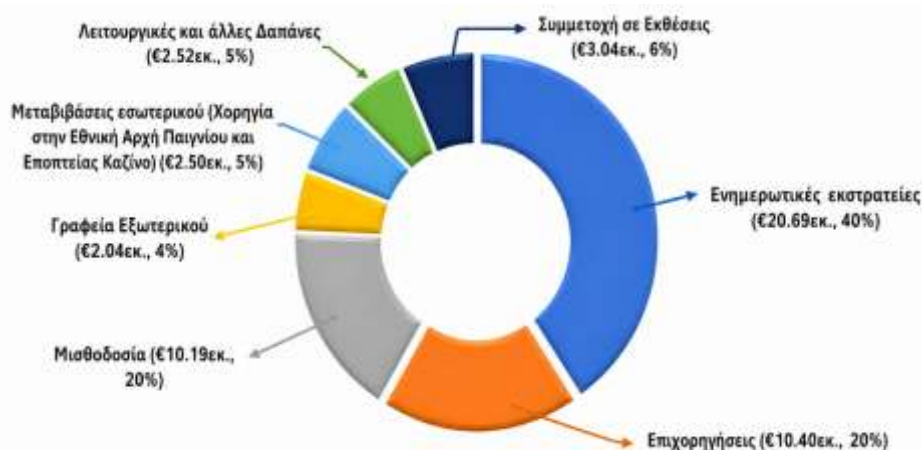
- Αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων.
- Σχέδιο Χορηγιών για Αναβάθμιση Χώρων Εστίασης ή Καταστημάτων Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής.
- Σχέδιο Χορηγιών για Έργα Αναβάθμισης Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων σε Υπαιθρο, Ορεινές και Απομακρυσμένες Περιοχές για τον Εκσυγχρονισμό και τη Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Τουριστικού Προϊόντος.
- Σχέδιο Επιχορήγησης για ενθάρρυνση έργων για την ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε σε δειγματοληπτική βάση με αξιοποίηση στοιχείων από τα μηχανογραφικά συστήματα του ΥφΤ.

1.1 Αρμοδιότητες και δράση ΥφΤ

Ο τομέας του τουρισμού, σύμφωνα με το ΥφΤ, αποτελεί διαχρονικά στρατηγικό πυλώνα ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, με ουσιαστική συμβολή στην οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση και την ανθεκτικότητα της οικονομίας. Κατά το 2025, ο τουρισμός συνέβαλε περίπου κατά 14% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ενώ παράλληλα, το κράτος διέθεσε σημαντικούς εθνικούς πόρους για τη στήριξη επενδύσεων και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Κατά το 2025, το ΥφΤ δαπάνησε €51,38εκ., τα οποία κατανεμήθηκαν ως εξής:

Πώς δαπάνησε τους πόρους του το Υφυπουργείο Τουρισμού το 2025

Οι κυριότερες δαπάνες αφορούσαν σε ενημερωτικές εκστρατείες ύψους €20,69εκ., οι οποίες περιλάμβαναν διαφημιστικές εκστρατείες σε τουριστικές αγορές καθώς και συνεργασίες με τουριστικούς εταίρους στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων και αεροπορικών εταιρειών, η διαχείριση των οποίων θα αποτελέσει αντικείμενο επόμενου ελέγχου της Υπηρεσίας μας.

Επιπλέον, σημαντικό ποσό της τάξης των €10,40εκ. δαπανήθηκε σε επιχορηγήσεις, κυρίως μέσω στοχευμένων σχεδίων χορηγιών για προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, €10,19εκ. για τη μισθοδοσία προσωπικού και €10εκ. περίπου για άλλες λειτουργικές δαπάνες του ΥφΤ.

Το ΥφΤ το 2025, υλοποίησε και συνεχίζει να υλοποιεί 13 σχέδια κινήτρων, εκ των οποίων τα τέσσερα χρηματοδοτούνται από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), ενώ τα υπόλοιπα εννέα χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους, συνολικού προϋπολογισμού περίπου €20εκ..

Σκοπός του ελέγχου ήταν η αξιολόγηση της τήρησης των προβλεπόμενων διαδικασιών, της επάρκειας των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου και της ορθής εφαρμογής των όρων και κριτηρίων των Σχεδίων, σύμφωνα και με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου.

Εξετάστηκε επίσης κατά πόσο οι ενέργειες του ΥφΤ συμβάλλουν στην επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, σε σχέση με τους στρατηγικούς του στόχους.

1.2 Αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

1.2.1 Πλήρως αδειοδοτημένα μόλις το 23% και με προσωρινή άδεια το 22%

Από τα 728 ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα¹ που ήταν καταγεγραμμένα στο ΥφΤ στις 27.4.2026, μόνο 168 (23%) έχουν εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας με βάση τον περί Ρύθμισης της Ίδρυσης και της Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμο (Ν.34(Ι)/2019), ενώ άλλα 158 καταλύματα (22%) λειτουργούν βάσει προσωρινής άδειας λειτουργίας, εφόσον αδυνατούν να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις για πλήρη αδειοδότηση.

¹ Ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα περιλαμβάνουν ξενοδοχεία 5-1 αστεριών καθώς και άνευ αστεριών, οργανωμένα διαμερίσματα, παραδοσιακές οικοδομές - ξενοδοχεία και διαμερίσματα, τουριστικά χωριά και τουριστικές επαύλεις.

ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

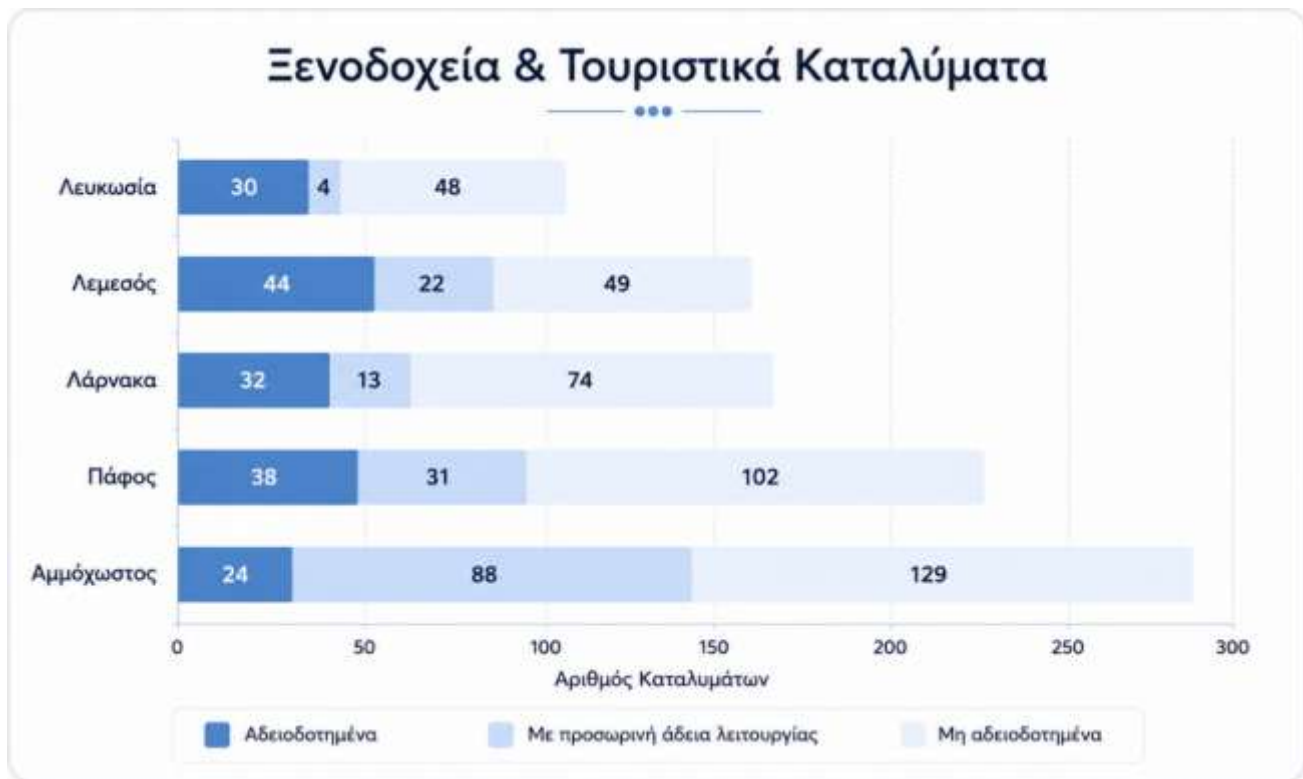
Κατάσταση στις 27.04.2026

Από τα **728** ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα που ήταν καταγεγραμμένα στο ΥφΤ στις 27.4.2026:

Συνεπώς, το 55%, η πλειοψηφία δηλαδή των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων (402 οντότητες), εξακολουθεί να λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας και χωρίς οποιαδήποτε άλλη προσωρινή ρύθμιση.

Τα αδειοδοτημένα και μη ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, κατανέμονται στις διάφορες επαρχίες, ως παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα, όπου και φαίνεται ότι οι μη αδειοδοτημένες επιχειρήσεις αποτελούν, σε όλες τις επαρχίες, την πλειοψηφία.

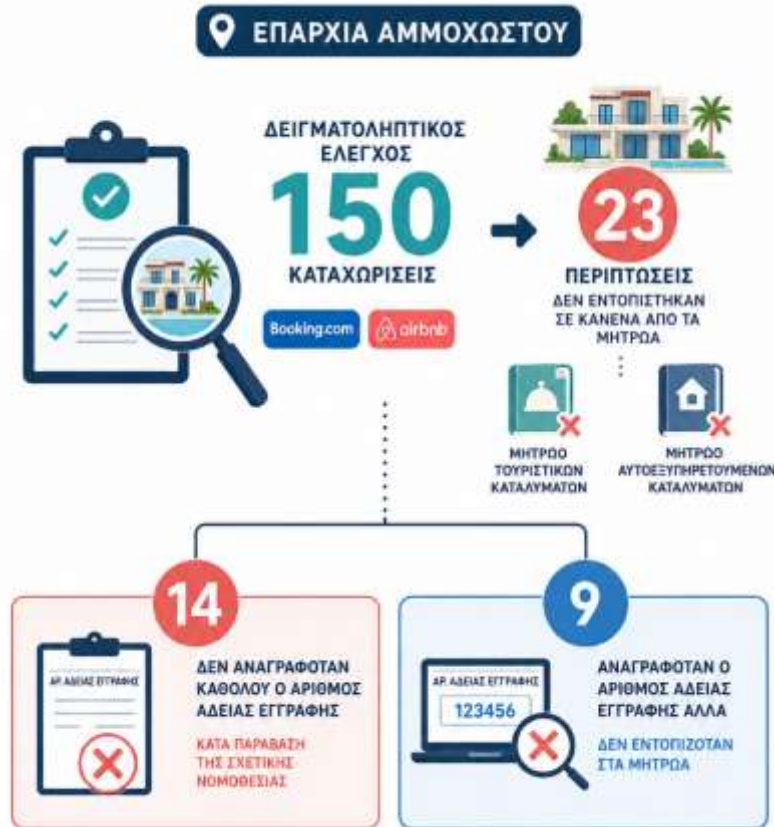

1.2.2 Ενδείξεις μη Καταγεγραμμένων Τουριστικών Καταλυμάτων

Από το δειγματοληπτικό έλεγχο 150 καταχωρίσεων στις πλατφόρμες Booking.com και Airbnb στην Επαρχία Αμμοχώστου, εντοπίστηκαν 23 περιπτώσεις, κυρίως τουριστικών επαύλεων και οργανωμένων διαμερισμάτων, οι οποίες δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν ούτε στο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων, ούτε στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων². Στις 14 περιπτώσεις, δεν αναγραφόταν (στην πλατφόρμα) καθόλου ο αριθμός άδειας εγγραφής, κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας. Στις υπόλοιπες 9 περιπτώσεις ενώ στην πλατφόρμα αναγραφόταν ο αριθμός άδειας εγγραφής, αυτός δεν εντοπιζόταν στα Μητρώα.

Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν ότι αριθμός καταλυμάτων ενδέχεται να δραστηριοποιείται εκτός του προβλεπόμενου πλαισίου καταγραφής και αδειοδότησης, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητα του εποπτικού μηχανισμού και ενδέχεται να προκαλεί στρεβλώσεις στην τουριστική αγορά.

² Οι τουριστικές επαύλεις και τα οργανωμένα διαμερίσματα δύνανται, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους, να λειτουργούν είτε ως τουριστικά καταλύματα (καταχωριζόμενα στο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων) είτε ως αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα (καταχωριζόμενα στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων). Ως εκ τούτου ο έλεγχός μας πραγματοποιήθηκε και στα δύο Μητρώα. Οι 23 περιπτώσεις που αναφέρονται δεν εντοπίστηκαν σε κανένα από τα δύο Μητρώα.

1.2.3 Ασφάλεια επισκεπτών, αθέμιτος ανταγωνισμός και φήμη κυπριακού τουριστικού προϊόντος

Η εκτεταμένη λειτουργία μη αδειοδοτημένων ή προσωρινά αδειοδοτημένων ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, δημιουργεί αυξημένους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των επισκεπτών και του προσωπικού που εργοδοτείται, καθώς και για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, κάτι που κατ' επέκταση θα έχει ευρύτερα αντίκτυπο στη φήμη του κυπριακού τουριστικού προϊόντος. Επίσης ενέχει το κίνδυνο απώλειας δημόσιων εσόδων από μη εισπραχθέντα τέλη. Παράλληλα, η μη συμμόρφωση αριθμού επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα, δημιουργεί συνθήκες

άνισου και αθέμιτου ανταγωνισμού εις βάρος αυτών που επένδυσαν, συμμορφώθηκαν και αδειοδοτήθηκαν εγκαίρως.

1.2.4 Βασικός Νόμος, μεταβατικές ρυθμίσεις, παρατάσεις και διαιώνιση του προβλήματος

Ο Ν.34(Ι)/2019 που ψηφίστηκε το 2019, αποσκοπούσε στο να επιλύσει ένα διαχρονικό πρόβλημα αδειοδότησης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, το οποίο συνδέεται κυρίως με πολεοδομικές αποκλίσεις/παραβάσεις που υπάρχουν στα κτήρια καθώς και με θέματα λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών δίδοντας περιθώριο πέντε ετών για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας, ωστόσο, με την εκπνοή της περιόδου αυτής, ο βαθμός συμμόρφωσης ανήλθε σε μόλις 5%.

Ο συγκεκριμένος Νόμος στη συνέχεια τροποποιήθηκε με διαφοροποιημένα χρονοδιαγράμματα συμμόρφωσης μέχρι το 2027. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα δείχνουν ότι μόλις το 22% των επιχειρήσεων αξιοποίησε τη μεταβατική ρύθμιση της δυνατότητας εξασφάλισης προσωρινής άδειας λειτουργίας, ενώ, σύμφωνα με δηλώσεις του Υφυπουργού προβληματίζει το ΥφΤ το γεγονός ότι πάνω από το 50% των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων δεν κατέθεσαν ακόμα αίτηση έστω για προσωρινή αδειοδότηση, με το ΥφΤ να δηλώνει ότι θα διερευνήσει το θέμα για κωδικοποίηση των αιτιών.

Μέχρι την ολοκλήρωση του παρόντος ελέγχου δεν διαπιστώθηκε να έχει διενεργηθεί σχετική καταγραφή και τεκμηριωμένη κωδικοποίηση από το ΥφΤ των αιτιών της μη συμμόρφωσης των τουριστικών επιχειρήσεων, προκειμένου να προωθηθεί η εφαρμογή στοχευμένης και αποτελεσματικής πολιτικής για διαχείριση του θέματος στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΥφΤ. Στοιχεία αναφορικά με τις εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον των αρμόδιων Οργανισμών (Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως), ζητήθηκαν μόλις τον Μάρτιο 2026. Η μη έγκαιρη προώθηση των πιο πάνω ενεργειών εκ μέρους του ΥφΤ, θεωρούμε ότι καταδεικνύει περιορισμένο βαθμό προτεραιοποίησης του θέματος.

1.2.5 Αξιολόγηση ενεργειών ΥφΤ για προώθηση της αδειοδότησης

Ενέργειες ΥφΤ	Αξιολόγηση	Κίνδυνος/Αποτέλεσμα
Εφαρμογή Ν.34(Ι)/2019	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ανεπαρκής αξιολόγηση και εκτίμηση της ανταπόκρισης των επιχειρήσεων ➤ Ανεπαρκής η μεταβατική περίοδος που τέθηκε των 5 ετών ➤ Μόνο 5% συμμόρφωση μέχρι την αρχική προθεσμία των πέντε ετών 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Καθυστέρηση στην εξασφάλιση άδειας λειτουργίας των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων
Διαδοχικές παρατάσεις συμμόρφωσης μέχρι τις 30.6.2027	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αντικίνητρο συμμόρφωσης για αρκετές επιχειρήσεις ➤ Ακόμα και για την προσωρινή άδεια εντοπίστηκε χαμηλή ανταπόκριση από επιχειρήσεις και χαμηλή συμμόρφωση 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αποδυνάμωση της αποτελεσματικότητας του νομικού πλαισίου ➤ Διατήρηση «προσωρινής νομιμότητας» ➤ Αθέμιτος ανταγωνισμός και άνιση μεταχείριση
Εποπτεία και επιβολή κυρώσεων από το ΥφΤ	Μηδαμινή εφαρμογή μέτρων συμμόρφωσης, επιβολής κυρώσεων και ανακλήσεων λειτουργίας Επιχειρήσεων	Ανοχή στη μη συμμόρφωση Υπονόμευση της αξιοπιστίας του θεσμικού πλαισίου Λειτουργία χωρίς άδεια

Όπως σημειώθηκε πιο πάνω, παρά τις πρωτοβουλίες του ΥφΤ για διευκόλυνση της διαδικασίας αδειοδότησης, διαπιστώνεται ότι πέραν του 50% των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων δεν έχουν μέχρι σήμερα υποβάλει αίτηση ούτε έστω για έκδοση προσωρινής άδειας λειτουργίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρόλο που όπως προνοείται στον Νόμο του 2019, όσα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα παρέλειπαν να ανταποκριθούν στις

υποχρεώσεις τους, δεν θα είχαν δικαίωμα συνέχισης της λειτουργίας τους μετά την 30^η Νοεμβρίου 2025, εντούτοις τελικά δεν προωθήθηκε οποιαδήποτε σχετική ενέργεια για συμμόρφωση με τις νομοθετικές ρυθμίσεις, ούτε φαίνεται να υπήρχε πρόθεση από το ΥφΤ για επιβολή κυρώσεων και ανάκληση της λειτουργίας των εν λόγω ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με δημόσιες δηλώσεις του Υφυπουργού περί αποφυγής λήψης αυστηρών μέτρων, όπως η ανάκληση αδειών λειτουργίας, προκειμένου «να μην προκληθεί αναστάτωση στην τουριστική βιομηχανία», καταδεικνύει μια στάση ανοχής απέναντι στη μη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

1.2.7 Πολυπλοκότητα στη διαδικασία αδειοδότησης

Από σύντομη καταγραφή των απαιτήσεων του ισχύοντος νομικού πλαισίου καθώς και από επαφές με άτομα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, έχουμε την άποψη ότι η διαδικασία αδειοδότησης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων στην Κύπρο παρουσιάζει αυξημένο βαθμό πολυπλοκότητας, λόγω της εμπλοκής πολλών διαφορετικών Αρχών και της ανάγκης εξασφάλισης πολυάριθμων εγκρίσεων και πιστοποιητικών. Η διαδικασία αυτή ενδεχομένως να προκαλεί σημαντικές καθυστερήσεις, αυξημένο διοικητικό κόστος και δυσκολίες συμμόρφωσης, ιδιαίτερα για μικρότερες επιχειρήσεις και παλαιότερες αναπτύξεις που δεν διαθέτουν πλήρεις πολεοδομικές ή οικοδομικές άδειες ή δεν πληρούν τις σημερινές τεχνικές απαιτήσεις. Οι παράγοντες αυτοί πιθανόν να λειτουργούν αποτρεπτικά για τους επιχειρηματίες και να συμβάλλουν ουσιαστικά στη χαμηλή ανταπόκριση που παρατηρήθηκε.

Κρίνεται, συνεπώς αναγκαίο, το ΥφΤ, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, να αξιολογήσει τις πρακτικές δυσκολίες της διαδικασίας και να εξετάσει στοχευμένα μέτρα απλοποίησης και επιτάχυνσης των διαδικασιών, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία της υγείας και της ασφάλειας.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι έχει προβεί προσφάτως σε σειρά διαβουλεύσεων και συναντήσεων εργασίας με όλους τους αρμόδιους κρατικούς φορείς για την οριστική αντιμετώπιση του διαχρονικού ζητήματος αδειοδότησης ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, με στόχο την εμπέδωση συνθηκών νομιμότητας, ασφάλειας, ίσης μεταχείρισης και της βιώσιμης ανάπτυξης στον τουριστικό τομέα.

1.2.8 Νομοθετικές εξελίξεις μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου μας, ενημερωθήκαμε ότι προωθήθηκε από το ΥφΤ και τέθηκε σε ισχύ στις 24.4.2026, με τον Ν.110(Ι)/2026, νέο μεταβατικό καθεστώς για ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα που λειτουργούν χωρίς άδεια λειτουργίας αλλά διαθέτουν άδεια οικοδομής για τουριστική χρήση, με χρονοδιάγραμμα μέχρι τις 31.12.2028 για την πλήρη αδειοδότησή τους.

Συγκεκριμένα, οι επηρεαζόμενες μονάδες που λειτουργούν με πολεοδομικές ή/και αδειοδοτικές εκκρεμότητες, αλλά διαθέτουν άδεια οικοδομής για τουριστική χρήση, μπορούν να συνεχίσουν να

λειτουργούν εφόσον εξασφαλίσουν από το ΥφΤ βεβαίωση λειτουργίας μέχρι τις 31.12.2026, υποβάλλοντας τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά και δικαιολογητικά. Η βεβαίωση αυτή τους επιτρέπει να συνεχίσουν τη λειτουργία τους αρχικά μέχρι τις 28.2.2027, ενώ, εφόσον τηρηθούν οι πρόσθετες απαιτήσεις του Νόμου, μπορούν να εξακολουθήσουν να λειτουργούν υπό μεταβατικό καθεστώς μέχρι τις 31.12.2028, ημερομηνία μέχρι την οποία θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η πλήρης αδειοδότησή τους.

Η Υπηρεσία μας εκφράζει την άποψη ότι, παρά τη νέα μεταβατική ρύθμιση από 24.4.2026, η οποία σε μεγάλο βαθμό ακολουθεί την προσέγγιση προηγούμενων αντίστοιχων ρυθμίσεων, η μέχρι σήμερα εφαρμογή των υφιστάμενων μέτρων δεν φαίνεται να έχει οδηγήσει στην απαιτούμενη πρόοδο για την επίλυση των πολεοδομικών και αδειοδοτικών εκκρεμοτήτων που εξακολουθούν να επηρεάζουν σημαντικό αριθμό μονάδων. Ως εκ τούτου, εξακολουθούν να υφίστανται οι ανησυχίες που καταγράφονται στην παρούσα Έκθεση αναφορικά με την αποτελεσματικότητα των μέτρων και διαδικασιών που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση των διαχρονικών αυτών προβλημάτων.

Κατά την άποψή μας, χωρίς την καταγραφή των συγκεκριμένων προβλημάτων που υφίστανται και εφαρμογή στοχευμένης και αποτελεσματικής πολιτικής για διαχείριση του θέματος περιλαμβανομένης και ενδεχόμενης απλοποίησης των σχετικών διαδικασιών και ενίσχυσης του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, παραμένει αβέβαιο κατά πόσο οι επηρεαζόμενες μονάδες θα μπορέσουν να συμμορφωθούν εντός των προθεσμιών που προβλέπει ο Νόμος.

1.2.9 Ειδικό Σχέδιο Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα

Το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφασή του ημερομηνίας 26.3.2026, ενέκρινε τη υλοποίηση του Ειδικού Σχεδίου Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα με στόχο τη διατήρηση της απασχόλησης στον ξενοδοχειακό τομέα, λόγω της αιφνίδιας μείωσης της τουριστικής δραστηριότητας που προκύπτει από τις γεωπολιτικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Το Σχέδιο υλοποιείται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και προνοεί όπως Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα (ξενοδοχειακές μονάδες ή τουριστικά καταλύματα) που ήταν σε λειτουργία για την περίοδο πριν ή από την 1^η Απριλίου 2026 και ασκούν οικονομική δραστηριότητα μέχρι 30 Απριλίου 2026, δύνανται να ενταχθούν στο Σχέδιο για καταβολή σε αυτές Ειδικού Επιδόματος μέχρι και του 80% των εργοδοτούμενων τους για την εν λόγω περίοδο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες του Υφυπουργείου Τουρισμού σε θέματα αδειοδότησης των ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και του μεγάλου ποσοστού των εν λόγω επιχειρήσεων που δεν έχουν ακόμα εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας, ζητήσαμε από το ΥφΤ να μας ενημερώσει κατά πόσο υπάρχει πρόθεση οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας (είτε προσωρινή, είτε κανονική) να λάβουν την ίδια μεταχείριση με αυτές οι οποίες δεν έχουν λάβει οποιαδήποτε μέτρα για την νομιμοποίηση της λειτουργίας τους, σε αντίθεση με την νομοθεσία.

Εκφράσαμε την άποψη ότι η ίδια αντιμετώπιση, η λήψη δηλαδή επιδότησης από το εν λόγω Ειδικό Σχέδιο ανεξαιρέτως της κατάστασης της οποία βρίσκεται η άδειας λειτουργίας της επιχείρησης, αποτελεί άνιση μεταχείριση προς τους επιχειρηματίες οι οποίοι έχουν κάνει ουσιαστικές ενέργειες για την εξασφάλιση της σχετικής άδειας και τη συμμόρφωση τους με την Νομοθεσία.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι το εν λόγω Σχέδιο εμπίπτει καθ' ύλην στις αρμοδιότητες του ΥΕΚΑ το οποίο ασκεί τις αρμοδιότητές του και λαμβάνει αποφάσεις στη βάση των ευρύτερων κοινωνικοοικονομικών πολιτικών του κράτους και ως εκ τούτου το ΥφΤ δεν έχει θεσμική ή διοικητική αρμοδιότητα να τοποθετηθεί επί ζητημάτων που άπτονται του σχεδιασμού, των κριτηρίων, των όρων ή της εφαρμογής του εν λόγω Σχεδίου, ούτε να παρέμβει σε αποφάσεις που λαμβάνονται από το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

1.3 Αδειοδότηση Αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων

1.3.1 Αδειοδοτημένα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα σε επικίνδυνη οικοδομή

Με αφορμή την κατάρρευση κτηρίου στη Γερμασόγεια, στις 11 Απριλίου 2026, στο οποίο διαπιστώθηκε ότι λειτουργούσαν τρία αυτοεξυπηρετούμενα διαμερίσματα, εγγεγραμμένα στο Μητρώο του ΥφΤ από τον Μάρτιο και Μάιο 2025, διενεργήθηκε προκαταρκτική διερεύνηση για την αξιολόγηση του πλαισίου αδειοδότησης και εποπτείας των εν λόγω καταλυμάτων.

Σημειώνεται ότι τα πιο κάτω ευρήματα προέκυψαν στο πλαίσιο προκαταρκτικής διερεύνησης η οποία διενεργήθηκε μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου μας στο ΥφΤ. Το θέμα της αδειοδότησης και εποπτείας των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος ελέγχου.

1.3.2 Κενά στη ενημέρωση του ΥφΤ

Από τη διερεύνηση διαπιστώθηκε ότι, παρά το γεγονός ότι η οικοδομή είχε χαρακτηριστεί ως επικίνδυνη από τον Επαρχιακό Οργανισμό Αυτοδιοίκησης Λεμεσού τον Μάρτιο 2026, και είχαν ενημερωθεί οι ιδιοκτήτες, δεν υπήρξε σχετική ενημέρωση προς το ΥφΤ, ως η αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση και εποπτεία των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, με αποτέλεσμα τα διαμερίσματα να παραμείνουν

εγγεγραμμένα στο Μητρώο και να συνεχίσουν να διατίθενται «νόμιμα» μέσω διαδικτυακών πλατφορμών μέχρι και την ημερομηνία της κατάρρευσης.

Η απουσία θεσμοθετημένου μηχανισμού έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων κυβερνητικών υπηρεσιών φαίνεται να είχε ως αποτέλεσμα το ΥφΤ να μην είναι σε θέση να επανεξετάσει εγκαίρως την καταλληλότητα των διαμερισμάτων για φιλοξενία επισκεπτών και ενδεχομένως την αναστολή ή διαγραφή τους από το σχετικό Μητρώο.

1.3.3 Νομοθετικό πλαίσιο και υφιστάμενες απαιτήσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 16Α του Ν.34(Ι)/2019, δεν δύναται να ενοικιάζεται και/ή να εκμισθώνεται αυτοεξυπηρετούμενο κατάλυμα εκτός:

- εάν είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων το οποίο τηρεί το ΥφΤ,
- διατηρεί κατά τον χρόνο λειτουργίας του σε ισχύ και έχει ανανεώσει την άδεια εγγραφής του και
- φέρει τα χαρακτηριστικά και προδιαγραφές μεμονωμένης κατοικίας και/ή μεμονωμένης τουριστικής επιπλωμένης έπαυλης ή/και μεμονωμένου διαμερίσματος, όπως αυτά ορίζονται στον Νόμο.

Από τον προκαταρκτικό έλεγχο που διενεργήσαμε εντοπίστηκε ότι οι απαιτήσεις για εγγραφή στο εν λόγω Μητρώο περιορίζονται κυρίως στην υποβολή διοικητικών εγγράφων, όπως άδειες οικοδομής και λογαριασμοί κοινής ωφελείας, χωρίς να προβλέπονται υποχρεωτικοί επιτόπιοι έλεγχοι, έστω και σε δειγματοληπτική βάση, ή η προσκόμιση επικαιροποιημένων πιστοποιητικών ασφάλειας, όπως συμβαίνει στις ξενοδοχειακές μονάδες.

Τα πιο πάνω ευρήματα καταδεικνύουν ότι το υφιστάμενο πλαίσιο εγγραφής λειτουργεί κυρίως ως μηχανισμός καταγραφής και όχι ως ολοκληρωμένο σύστημα διασφάλισης της καταλληλότητας και ασφάλειας των καταλυμάτων. Οι αδυναμίες αυτές δημιουργούν ουσιώδεις κινδύνους για την ασφάλεια των επισκεπτών και ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την αξιοπιστία και την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι στο νέο Νομοσχέδιο το οποίο το ΥφΤ προτίθεται να προωθήσει για τη ρύθμιση της λειτουργίας καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης, υπάρχει πρόθεση περίληψης και άλλων υποχρεωτικών πιστοποιητικών καθώς και πρόνοια για επιτόπιο έλεγχο.

1.3.4 Ενδείξεις μη καταγεγραμμένων καταλυμάτων στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων

Σύμφωνα με το εν λόγω Μητρώο του ΥφΤ, στις 6.5.2026 ήταν καταγεγραμμένα 8.464 αδειούχα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα σε παγκύπρια βάση, τα οποία κατανέμονται στις διάφορες επαρχίες, ως παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα.

Ομοίως με τον έλεγχο για τα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα (βλ. σημείο 1.2.2) από δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήσαμε σε διαδικτυακές πλατφόρμες κρατήσεων υπάρχουν ενδείξεις ότι σημαντικός αριθμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων λειτουργεί και διαφημίζεται χωρίς να είναι καταχωρισμένος στο Μητρώο ή με ανακριβή στοιχεία αδειοδότησης, γεγονός που δεν επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο και εποπτεία τους.

Επίσης, μεγάλος αριθμός καταλυμάτων δεν κατέστη δυνατό να ταυτοποιηθεί, αφενός επειδή δεν αναγραφόταν στη διαφήμιση/καταχώρηση στην πλατφόρμα ο αριθμός άδειας εγγραφής του, όπως απαιτεί η νομοθεσία, και αφετέρου στο ότι, ιδίως στην πλατφόρμα Airbnb οι καταχωρίσεις εμφανίζονταν χωρίς σαφή στοιχεία ταυτοποίησης, γεγονός που δυσχέραινε την αντιστοίχισή τους με τα στοιχεία του Μητρώου.

Από τα είκοσι καταλύματα του δείγματος που κατέστη δυνατό να ταυτοποιηθούν, μόνο έξι (30%) ήταν καταχωρισμένα στο Μητρώο και διέθεταν έγκυρη άδεια εγγραφής. Από τα υπόλοιπα, τα δέκα καταλύματα (50%) δεν ανέγραφαν αριθμό άδειας εγγραφής και δεν φαίνεται να ήταν καταχωρισμένα στο Μητρώο, ενώ σε τέσσερις περιπτώσεις (20%), παρότι αναγραφόταν αριθμός άδειας εγγραφής, αυτός δεν συμφωνούσε με τα στοιχεία του Μητρώου, καθώς είτε δεν αντιστοιχούσε σε εν ισχύ αριθμό εγγραφής είτε αφορούσε σε διαφορετικό κατάλυμα.

Το γεγονός αυτό αναδεικνύει παράλληλα την ύπαρξη κενών στους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου των ηλεκτρονικών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης από το ΥφΤ.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι το γεγονός ότι αριθμός καταλυμάτων που διαφημίζουν στις διαδικτυακές πλατφόρμες δεν είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο του ΥφΤ ή δεν εμφανίζουν αριθμό εγγραφής θα αντιμετωπιστεί με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕΕ)2024/1028 της 11ης Απριλίου 2024 ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2024, με τις σχετικές υποχρεώσεις του να εφαρμόζονται από τις 20 Μαΐου 2026.

1.4 Αξιολόγηση της αποδοτικότητας του ΥφΤ - Επιμέρους Στόχοι, Δείκτες και παρακολούθηση

Το ΥφΤ δεν έχει θέσει σαφείς, μετρήσιμους και προκαθορισμένους στόχους, ούτε σε επίπεδο Στρατηγικού Σχεδιασμού ούτε στα επιμέρους Σχέδια Επιχορήγησης που εξετάστηκαν. Η απουσία μετρήσιμων δεικτών καθιστά ουσιαστικά αδύνατη την τεκμηριωμένη αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων, καθώς και την έγκαιρη λήψη διορθωτικών ενεργειών όπου απαιτείται.

1.4.1 Σχέδια Επιχορήγησης

Δεν έχουν τεθεί εκ των προτέρων ειδικοί και μετρήσιμοι στόχοι για τα Σχέδια Επιχορήγησης, ούτε έχουν καθοριστεί κατάλληλοι δείκτες επίδοσης/απόδοσης (KPIs) για την παρακολούθησή τους. Ως εκ τούτου, δεν καθίσταται δυνατή η μέτρηση της πραγματικής αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Σχεδίων. Η παρακολούθηση περιορίζεται ουσιαστικά στον βαθμό απορρόφησης των κονδυλίων, γεγονός που υπονομεύει την αξιολόγηση της ουσιαστικής τους συμβολής στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Ενδεικτικοί στόχοι τόσο για τα ξενοδοχειακά και τουριστικά καταλύματα όσο και για τους χώρους εστίασης θα μπορούσε να ήταν η αύξηση των κρατήσεων στις ανακαινισμένες μονάδες, η επέκταση της περιόδου λειτουργίας, η αύξηση των εσόδων, η βελτίωση των κριτικών από επισκέπτες.

1.4.2 Στρατηγικός Σχεδιασμός 2022-2024

Σε ότι αφορά στους δείκτες επίδοσης/απόδοσης που έχουν καθοριστεί στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού του ΥφΤ, ο έλεγχος ανέδειξε αδυναμίες τόσο στην αξιοπιστία των δεδομένων όσο και στη μεθοδολογία υπολογισμού τους, καθώς και απουσία τακτικής και συστηματικής παρακολούθησής τους.

Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις χρήσης μη επαληθευμένων δεδομένων για εξαγωγή των δεικτών, ασυνέπειες μεταξύ των πηγών πληροφόρησης καθώς και διαφοροποιήσεις στον τρόπο υπολογισμού των δεικτών μεταξύ ετών, που οδηγούν σε μη αξιόπιστη σύγκριση των αποτελεσμάτων. Επιπρόσθετα, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δείκτες βασίζονται σε δεδομένα που δεν αντανακλούν πλήρως το σύνολο του πληθυσμού αναφοράς, γεγονός που επηρεάζει την εγκυρότητα και αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

Η απουσία επαρκών και αξιόπιστων δεικτών, σε συνδυασμό με τις πιο πάνω αδυναμίες ως προς την εγκυρότητά τους καθώς και η μη τακτική παρακολούθησή τους, περιορίζει σημαντικά τη χρησιμότητά τους ως εργαλείο διοίκησης και τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων, ενώ ενδέχεται να οδηγεί και σε παραπλανητική εικόνα ως προς τον βαθμό επίτευξης των στόχων του ΥφΤ.

1.5 Διαχείριση των Σχεδίων Επιχορήγησης - ελλείψεις και αδυναμίες που εντοπίστηκαν

Για τη διενέργεια του ελέγχου μας επιλέχθηκε τυχαίο δείγμα εγκεκριμένων αιτήσεων, το οποίο αντιπροσώπευε ποσοστό 11% για το Σχέδιο αναβάθμισης χώρων εστίασης, 43% για το Σχέδιο έργων αναβάθμισης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων και 27% για το Σχέδιο ποιοτικής και αισθητικής αναβάθμισης των παραλιών, με τα κυριότερα ευρήματα να συνοψίζονται πιο κάτω:

- ◆ Στις χορηγίες ήσσονος σημασίας (*de minimis*), η συνολική ενίσχυση ανά δικαιούχο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις €200.000 σε περίοδο τριών ετών, γεγονός που καθιστά το Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΜΚΕ) κρίσιμο εργαλείο για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το όριο αυτό. Παρόλα αυτά, από τις 31 περιπτώσεις που εξετάστηκαν και αφορούσαν στα Σχέδια αναβάθμισης χώρων εστίασης και τουριστικών καταλυμάτων, που εμπίπτουν στις χορηγίες ήσσονος σημασίας, στις 16 διαπιστώθηκαν ασυμφωνίες μεταξύ του ποσού που καταχωρίστηκε στο ΚΜΚΕ και του πραγματικού ποσού ενίσχυσης (π.χ. καταχώριση μόνο της προκαταβολής ή μη επικαιροποιημένου ποσού), με αποτέλεσμα να επηρεάζεται ο υπολογισμός της συνολικής ενίσχυσης ανά δικαιούχο. Επιπλέον, παρατηρήθηκε ότι η ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης δεν καταχωρίζεται συστηματικά.
- ◆ Οι έλεγχοι που διενεργεί το ΥφΤ για αποφυγή πολλαπλής χρηματοδότησης ιδίων δαπανών, ως προνοείται στους Οδηγούς των Σχεδίων, δεν κρίνονται επαρκείς. Οι έλεγχοι αυτοί περιορίζονται στη λήψη υπεύθυνης δήλωσης από τον αιτητή (μόνο για ποσά πάνω από €20.000) και διασταύρωσή της με το ΚΜΚΕ, και σε προφορικές διαβεβαιώσεις με άλλους αρμόδιους Φορείς, χωρίς να υπάρχει σχετική επαρκής τεκμηρίωση. Οι διαδικασίες αυτές δεν διασφαλίζουν κατά

πόσο οι ενισχύσεις αφορούν στις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, με αποτέλεσμα να παραμένει αυξημένος ο κίνδυνος διπλής επιχορήγησης των ιδίων δαπανών. Επιπλέον, στο Σχέδιο για ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών, το οποίο χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους, δεν εντοπίστηκε οποιαδήποτε διαδικασία ελέγχου από το ΥφΤ για το εν λόγω θέμα.

- ◆ Οι πολιτικές χειρισμού διαφόρων θεμάτων, περιλαμβάνονται σε οδηγούς ή πλαίσια που καθοδηγούν τους εμπλεκόμενους. Εντούτοις, παρουσιάστηκαν περιπτώσεις που, με κατ' εξαίρεση έγκριση, ακολουθήθηκε διαφορετική πολιτική, με αποτέλεσμα την ανομοιομορφία στις διοικητικές αποφάσεις, την άνιση μεταχείριση των αιτητών και τον κίνδυνο αμφισβήτησης της νομιμότητας της απόφασης.

Για παράδειγμα, αίτηση απορρίφθηκε επειδή το εκδομένο τιμολόγιο δεν ήταν στο όνομα του δικαιούχου, ενώ σε παρόμοιες περιπτώσεις άλλου Σχεδίου, το τιμολόγιο έγινε αποδεκτό είτε απευθείας, είτε μετά από επανέκδοσή του, με έγκριση του Γενικού Διευθυντή (ΓΔ). Επιπλέον, σε 10 περιπτώσεις καταβλήθηκαν επιχορηγήσεις σε δικαιούχους που δεν κάλυπταν το απαιτούμενο ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης που καθορίστηκε στο 80% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης, αλλά μόνο το 60%-79%, με κατ' εξαίρεση έγκριση και πάλι από τον ΓΔ. Αν και σε ορισμένες περιπτώσεις η απόκλιση δεν ήταν μεγάλη, η τήρηση του 80% ως προϋπόθεση του Σχεδίου, υποδεικνύει ότι οποιαδήποτε έγκριση για χαμηλότερο ποσοστό συνιστά παρέκκλιση και ενδέχεται να δημιουργεί άνιση μεταχείριση των αιτητών.

Παράλληλα, εντοπίστηκαν περιπτώσεις κατ' εξαίρεση παραχώρησης παρατάσεων ολοκλήρωσης της επένδυσης, η οποία υπερέβαινε το προβλεπόμενο όριο των τριών μηνών ή/και δόθηκαν περισσότερες από μία παρατάσεις, επίσης κατά παρέκκλιση των σχετικών όρων.

- ◆ Με βάση τον Οδηγό Σχεδίων και σχετικό Ευρωπαϊκό Κανονισμό, νομικά ή φυσικά πρόσωπα που εμπλέκονται σε πράξεις απάτης, δωροδοκίας, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή/και άλλες πράξεις, αποκλείονται από τη συμμετοχή τους σε Σχέδια επιχορήγησης. Ωστόσο, η σχετική υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται από τον αιτητή, περιορίζεται σε καταδίκες που σχετίζονται με Σχέδια χορηγιών του ΥφΤ ή άλλων Αρμόδιων Αρχών, χωρίς να καλύπτει το πλήρες φάσμα του προνοεί ο Κανονισμός και ο Οδηγός. Πέραν της μη συμμόρφωσης με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό, ελλοχεύει και ο κίνδυνος να επιχορηγηθούν πρόσωπα που εμπλέκονται σε σοβαρά αδικήματα.
- ◆ Υπήρξαν περιπτώσεις όπου απαιτήθηκε η προσκόμιση δικαιολογητικών, χωρίς αυτά να συνδέονται είτε με τα κριτήρια επιλεξιμότητας, είτε με τα κριτήρια αξιολόγησης, όπως δήλωση μη προβληματικής επιχείρησης ή δήλωση μεγέθους επιχείρησης, και ως εκ τούτου δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαδικασία αξιολόγησης, προσθέτοντας έτσι διοικητικό κόστος στο ΥφΤ, διοικητικό και οικονομικό κόστος στους αιτητές, και καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των διαδικασιών. Σημειώνεται ότι, ο αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων ίσχυε έως τις 31.12.2013, ενώ από 1.1.2014 με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 δεν προβλέπεται πλέον σχετικός αποκλεισμός.

- ♦ Στο Σχέδιο για ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών εντοπίστηκαν ορισμένες ελλείψεις ως προς την ευθυγράμμιση με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου, καθώς δεν προβλέπεται διαδικασία ένστασης, δεν τηρούνται πρακτικά συνεδριάσεων για σκοπούς αιτιολόγησης των αποφάσεων και δεν καθορίζονται καταληκτικές ημερομηνίες για την υποβολή επιπλέον στοιχείων. Τα πιο πάνω ενδέχεται να περιορίζουν τα δικαιώματα των αιτητών και να επηρεάζουν την πληρότητα της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς και το επίπεδο διαφάνειας.
- ♦ Η αξιολόγηση των αιτήσεων πραγματοποιείται από το ΥφΤ με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας (FIFO) και, δεδομένου ότι τα Σχέδια δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένα οικονομικά ή/και κοινωνικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα η εργοδότηση Κυπρίων εργαζομένων, η συμβολή της ενίσχυσης στην τουριστική αποκέντρωση ή η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, αιτητές με διαφορετικά επίπεδα ανάγκης αντιμετωπίζονται ομοιόμορφα με βάση μόνο τη σειρά υποβολής της αίτησής τους.

Για παράδειγμα, αιτητής με επαρκείς ιδίους πόρους μπορεί να λάβει επιχορήγηση λόγω έγκαιρης υποβολής της αίτησης, ενώ άλλος με περιορισμένη οικονομική δυνατότητα, που ενδεχομένως να έχει μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης και να παρουσιάζει και εντονότερη κοινωνική ή/και αναπτυξιακή συνεισφορά, δύναται να μην εξυπηρετηθεί, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις περιορισμένου διαθέσιμου προϋπολογισμού. Εκφράσαμε την άποψη ότι, θα μπορούσε να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετα οικονομικά ή/και κοινωνικά κριτήρια, τα οποία να μοριοδοτούνται και να συνάδουν με τους στόχους του εκάστοτε Σχεδίου, ώστε η κατανομή των πόρων να γίνεται πιο στοχευμένα για αύξηση της αποτελεσματικότητας των Σχεδίων.

1.6 Απουσία μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης αιτήσεων και μη διαλειτουργικότητα συστημάτων

Η απουσία ενός κατάλληλου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης αιτήσεων, με την καταγραφή και παρακολούθηση της πορείας των αιτήσεων να πραγματοποιείται μέσω αρχείων τύπου Excel με χειροκίνητες διαδικασίες, περιορίζει την αποτελεσματικότητα του ελέγχου, καθώς ο έλεγχος πρόσβασης στα δεδομένα και η ύπαρξη ελεγκτικού ίχνους (audit trail) δεν διασφαλίζονται. Κατά συνέπεια, θεωρούμε ότι υφίσταται αυξημένος κίνδυνος απώλειας, αλλοίωσης δεδομένων ή διενέργειας μη εξουσιοδοτημένων τροποποιήσεων σε αυτά.

Πέραν του πιο πάνω, ελλείπει ηλεκτρονικής διασύνδεσης μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων των εμπλεκόμενων δημόσιων υπηρεσιών, οι πληροφορίες και στοιχεία συλλέγονται είτε χειροκίνητα από άλλες υπηρεσίες, είτε προσκομίζονται από τον αιτητή, διαδικασία που δυσχεραίνει την άμεση πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες και οδηγεί σε χρονοβόρες και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες συλλογής και επαλήθευσης δεδομένων. Ως αποτέλεσμα αυξάνεται ο διοικητικός φόρτος και ο κίνδυνος διενέργειας λαθών να επεκτείνεται, ενώ παράλληλα καθυστερεί η λήψη αποφάσεων. Πληροφορίες σχετικά με επιβεβαίωση φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων, ύπαρξη πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών, εντοπισμός οφειλών προς δημόσιους φορείς και αποφυγή

διπλής χρηματοδότησης, θα μπορούσαν ευκολά και άμεσα να συλλέγονται με διαλειτουργική διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, συμβάλλοντας στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ΥφΤ και της εξυπηρέτησης των πολιτών.

2 Εισαγωγή

2.1 Κύριες πληροφορίες για τον ελεγχόμενο φορέα

Το Υφυπουργείο Τουρισμού (ΥΦΤ) ιδρύθηκε το 2018 σύμφωνα με τον περί της Ίδρυσης Υφυπουργείου Τουρισμού και Διορισμού Υφυπουργού Τουρισμού παρά τω Προέδρω και για συναφή θέματα Νόμο (Ν.123(Ι)/2018) και είναι αρμόδιο για τη χάραξη και υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού της Κύπρου. Παράλληλα μεριμνά για την εφαρμογή της τουριστικής νομοθεσίας, τηρεί καταλόγους αδειοδοτημένων τουριστικών επιχειρήσεων και εποπτεύει τον τουριστικό τομέα, εκπονεί μελέτες και αναλύει δεδομένα σχετικά με τον τουρισμό, στοχεύοντας στη συνεχή βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών που παρέχονται.

Βασικός στόχος του ΥΦΤ είναι η περαιτέρω ανάπτυξη, ο εμπλουτισμός και η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου καθώς επίσης η προβολή του, με απώτερο σκοπό την αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό και της συνεισφοράς του τομέα στην οικονομία του τόπου, γενικότερα.

Το Υφυπουργείο, στοχεύοντας στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος, παραχωρεί κίνητρα για επενδύσεις και επιχορηγεί διάφορα έργα και εκδηλώσεις από κρατικούς πόρους. Μερικά από τα Σχέδια Χορηγιών του είναι ενταγμένα στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου (ΣΑΑ).

Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τον ελεγχόμενο φορέα είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: [Αρχική - Υφυπουργείο Τουρισμού - Gov.cy](http://www.gov.cy/Archive/Υφυπουργείο_Τουρισμού)

2.2 Σκοπός του ελέγχου

Σκοπός του ελέγχου της Υπηρεσίας μας ήταν η αξιολόγηση της τήρησης των προβλεπόμενων διαδικασιών, της επάρκειας των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου και της ορθής εφαρμογής των όρων και κριτηρίων των Σχεδίων Χορηγιών που εξετάστηκαν, σύμφωνα και με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου. Εξετάστηκε επίσης και ο βαθμός συμμόρφωσής του ΥΦΤ με το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την πορεία αδειοδότησης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων.

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε κυρίως στις πιο κάτω δραστηριότητες/Σχέδια Χορηγιών του ΥΦΤ και αφορούσε στα έτη 2023-2025, με αξιοποίηση στοιχείων από τα μηχανογραφικά συστήματα του ΥΦΤ και εξέταση υποθέσεων σε δειγματοληπτική βάση.

- ◆ Αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων.
- ◆ Σχέδιο Χορηγιών για Αναβάθμιση Χώρων Εστίασης ή Καταστημάτων Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής.

- ◆ Σχέδιο Χορηγιών για Έργα Αναβάθμισης Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων σε Ύψαιθο, Ορεινές και Απομακρυσμένες Περιοχές για τον Εκσυγχρονισμό και την Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του Τουριστικού Προϊόντος.
- ◆ Σχέδιο Επιχορήγησης για ενθάρρυνση έργων για την ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών.

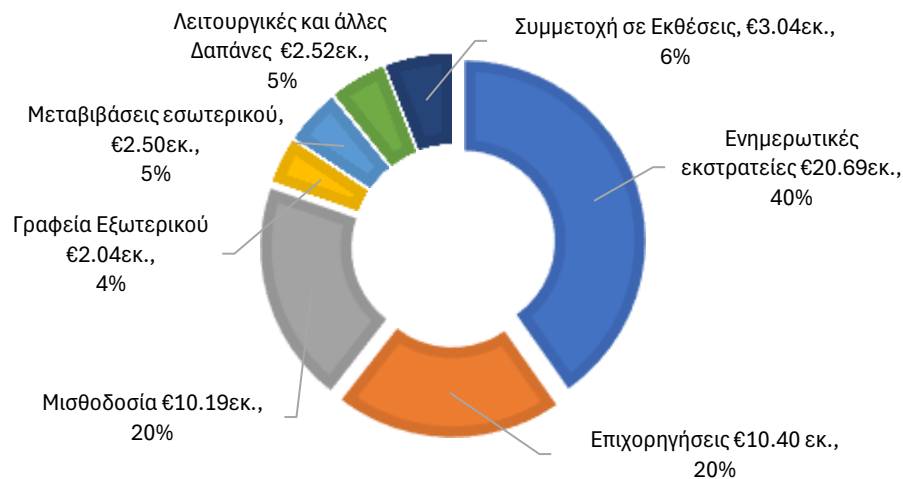
3 Ανάλυση ευρημάτων και συστάσεις

3.1 Η δράση του Υφυπουργείου Τουρισμού (ΥΦΤ) σε αριθμούς

Ο τουρισμός αποτελεί διαχρονικά στρατηγικό πυλώνα ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, και παρουσιάζει ουσιαστική συμβολή στην οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση και την ανθεκτικότητα της οικονομίας. Κατά το 2025, ο τουρισμός συνέβαλε περίπου κατά 14% στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ενώ παράλληλα, το κράτος διέθεσε σημαντικούς εθνικούς πόρους για τη στήριξη επενδύσεων και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Ειδικότερα, κατά το 2025 δαπανήθηκαν συνολικά €51,38εκ. από το ΥΦΤ. Σήμερα, βρίσκονται σε εφαρμογή 13 σχέδια κινήτρων, εκ των οποίων τα τέσσερα περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) ενώ τα υπόλοιπα 9 χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.

Πώς δαπανήθηκαν οι πόροι του ΥΦΤ το 2025

Οι κυριότερες δαπάνες αφορούσαν σε ενημερωτικές εκστρατείες ύψους €20,69εκ. που περιλαμβάνουν κυρίως διαφημιστικές εκστρατείες σε τουριστικές αγορές και συνεργασίες με τουριστικούς εταίρους στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένων και των αεροπορικών εταιρειών, η διαχείριση των οποίων θα αποτελέσει μελλοντικό έλεγχο της Υπηρεσίας μας.

Σημαντικά ποσά ύψους €10,40εκ. δαπανήθηκαν σε επιχορηγήσεις, κυρίως μέσω στοχευμένων σχεδίων χορηγιών για προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού, εκ των οποίων €8,1εκ. αφορούν στο ΣΑΑ, ενώ σημαντικά ποσά δαπανήθηκαν για μισθοδοσία προσωπικού και άλλες λειτουργικές δαπάνες του ΥΦΤ.

Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού εξετάστηκαν συγκεκριμένες δραστηριότητες του ΥΦΤ καθώς και συγκεκριμένα Σχέδια Χορηγιών, σε δειγματοληπτική βάση, με σκοπό την αξιολόγηση της τήρησης των προβλεπόμενων διαδικασιών, της επάρκειας των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου και της ορθής εφαρμογής των όρων και κριτηρίων των Σχεδίων, σύμφωνα και με τις Γενικές Αρχές του Διοικητικού Δικαίου.

3.2 Άδειες λειτουργίας ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

Ο Ν.34(Ι)/2019 που ψηφίστηκε το 2019, αποσκοπούσε να επιλύσει ένα διαχρονικό πρόβλημα αδειοδότησης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, το οποίο συνδέεται κυρίως με πολεοδομικές αποκλίσεις/παραβάσεις που υπάρχουν στα κτήρια καθώς και με θέματα λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών, δίδοντας περιθώριο πέντε ετών για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας. Με την εκπνοή της περιόδου αυτής, ο βαθμός συμμόρφωσης ανήλθε σε μόλις 5%, με το ΥφΤ να προχωρεί σε τροποποίηση του εν λόγω Νόμου, ώστε να περιληφθούν πρόνοιες που καθορίζουν συγκεκριμένες διαδικασίες και χρονοδιαγράμματα, επιτρέποντας τη λειτουργία ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων χωρίς την εξασφάλιση της κατά Νόμο άδειας, μέσω προσωρινών ρυθμίσεων έως και την 30ή Ιουνίου 2027, υπό καθορισμένες προϋποθέσεις και επιμέρους χρονοδιαγράμματα.

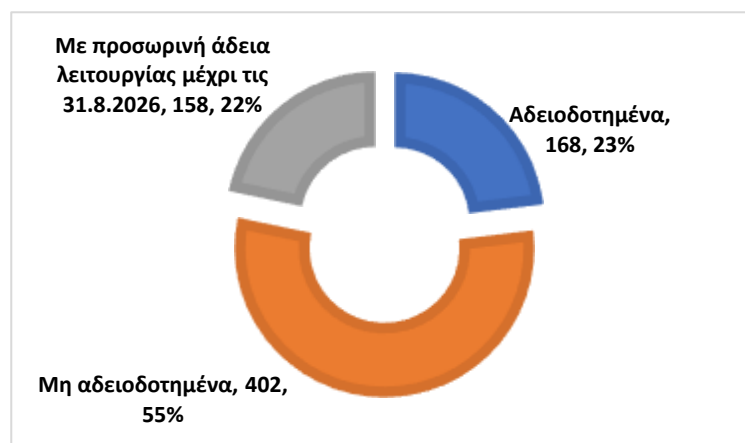
Ωστόσο, η αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων στην Κύπρο εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χαμηλά επίπεδα συμμόρφωσης, παρά τις διευκολύνσεις και προσωρινές ρυθμίσεις που υιοθετήθηκαν τα τελευταία χρόνια.

3.2.1 Πλήρως αδειοδοτημένα μόλις το 23% των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων και με ειδική προσωρινή άδεια το 22%

Με βάση πληροφόρηση που εξασφαλίστηκε από το ηλεκτρονικό Μητρώο του ΥφΤ, στις 27.4.2026, από το σύνολο των 728 ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, μόνο 168 είχαν εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας με βάση τον Ν.34(Ι)/2019. Ο αριθμός αυτός αντικατοπτρίζει βαθμό συμμόρφωσης μόλις 23%, ενώ άλλα 158 καταλύματα, περίπου το 22% του συνόλου, λειτουργούν βάσει προσωρινών ρυθμίσεων δεδομένου ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, εφόσον αδυνατούν να συμμορφωθούν για την έκδοση κανονικής άδειας λειτουργίας.

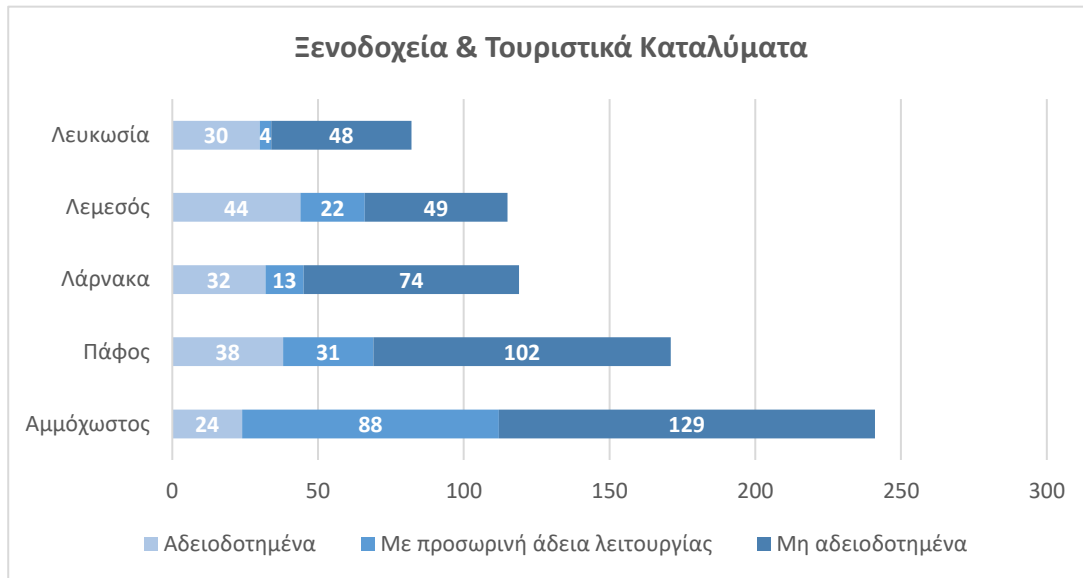
Συνεπώς, η πλειοψηφία των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων (402 οντότητες ή 55%), εξακολουθούν να λειτουργούν χωρίς άδεια λειτουργίας ή χωρίς οποιαδήποτε άλλη προσωρινή ρύθμιση, γεγονός που καταδεικνύει ότι, ούτε οι διευκολύνσεις και προσωρινές ρυθμίσεις που υιοθετήθηκαν τα τελευταία χρόνια λειτούργησαν αποτελεσματικά.

Γράφημα 1. Αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

Τα αδειοδοτημένα και μη ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, κατανέμονται στις διάφορες επαρχίες, ως παρουσιάζονται στο Γράφημα 2, όπου και φαίνεται ότι οι μη αδειοδοτημένες επιχειρήσεις αποτελούν την πλειοψηφία, σε όλες τις επαρχίες.

Γράφημα 2. Κατανομή αδειοδοτημένων και μη ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, ανά επαρχία

Από τα πιο πάνω, καταδεικνύεται χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης εκ μέρους των επιχειρηματιών, εφόσον σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων εξακολουθεί να λειτουργεί χωρίς την απαιτούμενη άδεια λειτουργίας. Επιπλέον, το πολύ χαμηλό ποσοστό των πλήρως συμμορφωμένων και όσων εξασφάλισαν προσωρινή άδεια, υποδηλώνει ότι οι επανειλημμένες παρατάσεις που δόθηκαν, ενδεχομένως να λειτούργησαν ως αντικίνητρο για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την εφαρμογή της νομοθεσίας, με αποτέλεσμα να διατηρείται εκτεταμένη λειτουργία μη αδειοδοτημένων καταλυμάτων.

Περαιτέρω, παρόλο που έχουν καθοριστεί συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα συμμόρφωσης, παρατηρείται διαχρονική ανοχή στον τουριστικό τομέα για το συγκεκριμένο θέμα. Η ανοχή που παρατηρείται, πέραν του ότι αντιβαίνει στις πρόνοιες της νομοθεσίας, ενέχει τον κίνδυνο διαιώνισης ενός καθεστώτος «προσωρινής νομιμότητας», με αρνητικές επιπτώσεις στην αξιοπιστία των μηχανισμών ελέγχου και στην ποιότητα τουριστικού προϊόντος της χώρας.

3.2.2 Ενδείξεις μη καταχωρισμένων τουριστικών επαύλεων και οργανωμένων διαμερισμάτων στο επίσημο Μητρώο

Στο πλαίσιο επιβεβαίωσης της πληρότητας και αξιοπιστίας των καταχωρίσεων στο επίσημο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων (στο εξής Μητρώο), η Υπηρεσία μας προχώρησε σε δειγματοληπτικό έλεγχο και διασταύρωση στοιχείων μεταξύ του Μητρώου και καταχωρίσεων που εμφανίζονταν στις ηλεκτρονικές πλατφόρμες κρατήσεων Booking.com και Airbnb, για την περίοδο 15–17 Μαΐου 2026, στην Επαρχία Αμμοχώστου.

Ο έλεγχος κάλυψε συνολικά δείγμα 150 καταλυμάτων, εκ των οποίων 75 καταχωρίσεις από την πλατφόρμα Booking.com και 75 καταχωρίσεις από την πλατφόρμα Airbnb. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά τον έλεγχο της πλατφόρμας Airbnb, διαπιστώθηκε ότι σημαντικός αριθμός καταχωρίσεων παρουσιαζόταν χωρίς σαφή εμπορική ονομασία ή επαρκή στοιχεία ταυτοποίησης του καταλύματος, αλλά με γενικές περιγραφές τύπου διαμονής ή με αναφορά αποκλειστικά σε οικοδεσπότη και τοποθεσία. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει ουσιαστικά τη διασταύρωση και σύγκριση με το επίσημο Μητρώο.

Από τον έλεγχο δεν διαπιστώθηκαν περιπτώσεις ξενοδοχείων που να λειτουργούσαν χωρίς να είναι καταχωρισμένα στο αντίστοιχο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων. Ωστόσο, εντοπίστηκαν συνολικά 23 περιπτώσεις καταλυμάτων που αφορούσαν κυρίως τουριστικές επαύλεις και οργανωμένα τουριστικά διαμερίσματα, τα οποία δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν στο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων.

Σημειώνεται ωστόσο ότι τα αποτελέσματα του ελέγχου επηρεάστηκαν από συγκεκριμένους περιορισμούς που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διαδικασία επαλήθευσης της καταχώρισης των εξεταζόμενων περιπτώσεων. Συγκεκριμένα, σημαντικός αριθμός των καταχωρίσεων που εξετάστηκαν αφορούσε τουριστικές επαύλεις και οργανωμένα διαμερίσματα, τα οποία, σύμφωνα με τον Νόμο 34(I)/2019, δύνανται, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους και το καθεστώς αδειοδότησής τους, να λειτουργούν είτε ως τουριστικά καταλύματα (καταχωριζόμενα στο Μητρώο Τουριστικών Καταλυμάτων) είτε ως αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα (καταχωριζόμενα στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων).

Δεδομένου ότι δεν είχαμε πρόσβαση σε άδειες οικοδομής για να διαπιστωθεί ο ακριβής προσδιορισμός του καθεστώτος κάθε καταλύματος και, κατ' επέκταση, του μητρώου στο οποίο θα έπρεπε να είναι εγγεγραμμένο, πραγματοποιήθηκε έλεγχος και στα δύο μητρώα, και στις περιπτώσεις όπου ένα κατάλυμα δεν εντοπίστηκε σε κανένα από τα δύο, καταγράφηκε ως μη καταχωρισμένο. Τα 23 δηλαδή καταλύματα που αναφέρονται πιο πάνω, δεν εντοπίστηκαν σε κανένα από τα δύο μητρώα.

Από τις 23 αυτές περιπτώσεις, στις 9 αναγράφονταν στις σχετικές πλατφόρμες ο αριθμός άδειας εγγραφής ο οποίος ωστόσο δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί με τα στοιχεία του Μητρώου Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων, καθώς είτε δεν αντιστοιχούσε σε εν ισχύ αριθμό είτε δεν συμφωνούσε με τα στοιχεία του συγκεκριμένου καταλύματος. Στις υπόλοιπες 14 περιπτώσεις, δεν αναγράφονταν στη σχετική διαφήμιση/καταχώρηση ο αριθμός άδειας εγγραφής του καταλύματος, κατά παράβαση του άρθρου 16Α(2) της σχετικής νομοθεσίας.

Ως εκ τούτου, ο συνολικός αριθμός των καταλυμάτων ενδέχεται να είναι μεγαλύτερος από τον καταγεγραμμένο, με αποτέλεσμα το πραγματικό ποσοστό των πλήρως αδειοδοτημένων καταλυμάτων να ενδέχεται να είναι χαμηλότερο από το 23%. Επιπλέον, τα πιο πάνω ευρήματα καταδεικνύουν ότι αριθμός καταλυμάτων φαίνεται να δραστηριοποιείται εκτός του προβλεπόμενου πλαισίου καταγραφής και αδειοδότησης, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργεί ουσιαστικές στρεβλώσεις στην τουριστική αγορά και να περιορίζει την αποτελεσματικότητα του εποπτικού μηχανισμού.

3.2.3 Κίνδυνοι από την υφιστάμενη κατάσταση

Η εκτεταμένη λειτουργία μη αδειοδοτημένων ή προσωρινά νομιμοποιημένων ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων δημιουργεί κινδύνους, όπως:

- ◆ **Κίνδυνοι ασφάλειας και υγείας:** αυξημένη πιθανότητα πρόκλησης πυρκαγιών και ατυχημάτων, ανεπάρκεια στις υποδομές υγιεινής και μη συμμόρφωση τους με τις απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές.
- ◆ **Κίνδυνοι για τους καταναλωτές/επισκέπτες:** μειωμένη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, παραπλάνηση επισκεπτών, μειωμένη εμπιστοσύνη.
- ◆ **Κίνδυνοι για το κράτος:** απώλεια δημόσιων εσόδων από μη εισπραχθέντα τέλη, υπονόμηση της διεθνούς φήμης και της ποιότητας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος.
- ◆ **Αθέμιτος ανταγωνισμός:** άνιση μεταχείριση εις βάρος των επιχειρήσεων που επένδυσαν και συμμορφώθηκαν με τη νομοθεσία και αδειοδοτήθηκαν εγκαίρως.
- ◆ **Κίνδυνοι για τους επιχειρηματίες/ιδιοκτήτες:** ενδεχόμενη έκθεση σε νομικές κυρώσεις και σε διακοπή της σχετικής δραστηριότητας, επιβολή προστίμων, αποκλεισμό από ψηφιακές πλατφόρμες κρατήσεων και δυσκολίες στην ασφάλιση των εγκαταστάσεων.

3.2.4 Ενέργειες ΥφΤ για διαχείριση της κατάστασης

Το πρόβλημα της αδειοδότησης των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων που υφίσταται από τη δεκαετία του 1980, συνδέεται κυρίως με τη μη εξασφάλιση νόμιμης κτηριακής και πολεοδομικής υπόστασης των καταλυμάτων και αφορά στις πολεοδομικές αποκλίσεις/παραβάσεις που υπάρχουν, καθώς και με τα θέματα λειτουργίας των κολυμβητικών δεξαμενών.

Με τον περί Ρύθμισης της Ίδρυσης και της Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμο (Ν.34(Ι)/2019), όπως τροποποιήθηκε με τον Ν.7(Ι)/2025, καθορίστηκαν συγκεκριμένες διαδικασίες, και χρονοδιαγράμματα για τη λειτουργία των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, ως προσωρινές ρυθμίσεις, για την περίοδο μέχρι την 30^η Ιουνίου 2027.

Ειδικότερα, καθορίστηκε:

- ◆ Μέχρι 30.11.2025 για εξασφάλιση άδειας λειτουργίας, σε καταλύματα με υφιστάμενη άδεια οικοδομής.
- ◆ Δυνατότητα προσωρινής λειτουργίας μέχρι τις 31.8.2026, για όσες επιχειρήσεις δεν αδειοδοτηθούν μέχρι 30.11.2025, δεδομένου ότι υπέβαλαν στο ΥφΤ συγκεκριμένα πιστοποιητικά που καθορίστηκαν στην Εγκύκλιό του, ημερ. 30.5.2025 (πυροπροστασίας, υγειονομικά, ηλεκτρομηχανολογικά, κ.ά.).

- ♦ Σε αυτούς που δόθηκε δικαίωμα προσωρινής λειτουργίας μέχρι 31.08.2026, δίνεται το δικαίωμα για επέκταση μέχρι 30.06.2027, εφόσον τηρηθούν τα ενδιάμεσα στάδια και προσκομιστούν τα απαιτούμενα έγγραφα που καθορίστηκαν.
- ♦ Ότι όλα τα καταλύματα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις πυρασφάλειας, διαφορετικά υποχρεούνται σε άμεσο τερματισμό λειτουργίας.

Το ΥφΤ εκτίμησε, κατά την περίοδο ψήφισης του εν λόγω Νόμου (Μάιος 2025), ότι ποσοστό περίπου 83,7% των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που δεν είχαν σε ισχύ άδεια λειτουργίας, θα μεριμνούσαν ώστε να εξασφαλίσουν τα απαιτούμενα εκ του Νόμου πιστοποιητικά και έγγραφα, για να αδειοδοτηθούν. Ωστόσο, σύμφωνα με τα μέχρι στιγμής στοιχεία (Απρίλιος 2026), μόλις το 22% προχώρησε και μερίμνησε να εξασφαλίσει την προσωρινή άδεια λειτουργίας, εκμεταλλευόμενοι τις σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις.

Σημειώνεται ότι μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου μας, ενημερωθήκαμε ότι προωθήθηκε από το ΥφΤ και εγκρίθηκε στις 24.4.2026 με τον Νόμο Ν.110(Ι)/2026 νέα μεταβατική ρύθμιση για ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα που λειτουργούν με πολεοδομικές/αδειοδοτικές εκκρεμότητες με προθεσμία μέχρι τις 31.12.2026 για να συμμορφωθούν και να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες με βάση τον Νόμο άδειες και πιστοποιητικά. Όσες μονάδες συμμορφωθούν μπορούν να συνεχίσουν να λειτουργούν μέχρι τις 28.2.2027 υπό μεταβατικό καθεστώς ενώ όσες δεν συμμορφωθούν, θα θεωρούνται παράνομες μετά το τέλος του 2026 και θα υπόκεινται σε μέτρα.

3.2.5 Αξιολόγηση ενεργειών ΥφΤ για διαχείριση της κατάστασης

(α) Ανεπαρκής αρχικός σχεδιασμός. Ο βασικός Νόμος Ν.34(Ι)/2019 θεσπίστηκε με σκοπό την αντιμετώπιση ενός χρόνιου και διαχρονικού προβλήματος που αφορούσε στη λειτουργία ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων χωρίς νόμιμη πολεοδομική και οικοδομική υπόσταση. Ωστόσο, ήδη από τον αρχικό του σχεδιασμό, ο Νόμος προέβλεψε μεταβατική περίοδο πέντε (5) ετών για συμμόρφωση, μέχρι δηλαδή τις 14.3.2024, η οποία εκ των πραγμάτων αποδείχθηκε ανεπαρκής για την τακτοποίηση πολεοδομικών και οικοδομικών παρανομιών που είχαν συσσωρευτεί επί δεκαετίες, εφόσον και μέχρι την εκπνοή της μεταβατικής περιόδου, είχε συμμορφωθεί μόλις το 5%.

Η πενταετής μεταβατική περίοδος δεν περιλάμβανε οποιαδήποτε ενδιάμεσα στάδια, ή χρονοδιαγράμματα ούτως ώστε, αφενός να ασκηθεί πίεση στους επιχειρηματίες να ενεργήσουν έγκαιρα προς την εξασφάλιση της αδείας, και αφετέρου να ενισχύσει το ΥφΤ με τα κατάλληλα εργαλεία για αποτελεσματική παρακολούθηση των ενεργειών των τουριστικών μονάδων. Οι μη αποτελεσματικές πρόνοιες οδήγησαν, πέραν της μη έγκαιρης συμμόρφωσης, σε διαδοχικές τροποποιήσεις του Νόμου και στην παραχώρηση επαναλαμβανόμενων παρατάσεων, γεγονός που επηρέασε αρνητικά τόσο την αποτελεσματικότητα, όσο και την αξιοπιστία του θεσμικού πλαισίου.

(β) Διαδοχικές παρατάσεις και αποδυνάμωση της εφαρμογής του Νόμου. Στο νομοθετικό πλαίσιο Ν.34(Ι)/2019, όπως τροποποιήθηκε, προβλέφθηκε αρχικά μεταβατική περίοδος πέντε (5) ετών για την αδειοδότηση των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων. Με τη λήξη της περιόδου αυτής, παραχωρήθηκε

επιπρόσθετη παράταση τριών (3) ετών, παρά το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός ξενοδοχειακών μονάδων, ακόμη και με αξιόλογο κύκλο εργασιών, δεν είχε προβεί σε ουσιαστικές ενέργειες ούτε καν για την εξασφάλιση της προσωρινής άδειας λειτουργίας.

Οι μεταβατικές ρυθμίσεις, τα διαδοχικά χρονοδιαγράμματα συμμόρφωσης έως τις 30.06.2027 και η επαναλαμβανόμενη παραχώρηση παρατάσεων δεν φαίνεται, εκ του αποτελέσματος, να λειτουργήσαν ως αποτελεσματικό κίνητρο συμμόρφωσης. Αντίθετα, οδήγησαν σε καθυστέρηση της πλήρους εφαρμογής του Νόμου και στη διατήρηση ενός καθεστώτος παρατεταμένης «προσωρινής νομιμότητας» και αβεβαιότητας, το οποίο ενδέχεται να τυγχάνει εκμετάλλευσης από ορισμένες επιχειρήσεις του τομέα για την αποφυγή λήψης των αναγκαίων μέτρων αδειοδότησης.

Η πρακτική αυτή υπονομεύει την αξιοπιστία του νομικού πλαισίου, αποθαρρύνει τους επιχειρηματίες που έχουν ήδη συμμορφωθεί και ενισχύει την εντύπωση ανοχής του ΥφΤ στη μη συμμόρφωση. Παράλληλα, αποδυναμώνει ουσιαστικά την εφαρμογή του Ν.34(Ι)/2019, επιτρέποντας τη συνέχιση της λειτουργίας μεγάλου αριθμού μη αδειοδοτημένων τουριστικών καταλυμάτων, κατά παράβαση της νομοθεσίας.

(γ) Επιπτώσεις στην εποπτεία και στον έλεγχο. Τόσο η συνεχής μεταβολή των χρονοδιαγραμμάτων συμμόρφωσης, η οποία δυσχεραίνει τον αποτελεσματικό έλεγχο και την εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές, όσο και το γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές εμφανίζονται να μην εφαρμόζουν με συνέπεια και ομοιόμορφα το θεσμικό πλαίσιο, έχουν ως αποτέλεσμα να παρατείνεται η λειτουργία καταλυμάτων χωρίς άδεια, με αυξημένους κινδύνους για:

- την ασφάλεια και την υγιεινή,
- την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- τη φήμη και αξιοπιστία του κυπριακού τουριστικού προϊόντος.

(δ) Έλλειψη αποφασιστικής εποπτείας και επιβολής κυρώσεων. Παρά τις πρωτοβουλίες του ΥφΤ για διευκόλυνση της διαδικασίας αδειοδότησης μέσω τροποποιήσεων της νομοθεσίας και έκδοσης σχετικών εγκυκλίων, διαπιστώνεται ότι πέραν του 50% των ξενοδόχων δεν έχουν μέχρι σήμερα υποβάλει αίτηση ούτε έστω για έκδοση προσωρινής άδειας λειτουργίας. Σημειώνεται σχετικά ότι, παρόλο που, όπως προνοείται στον σχετικό Νόμο, όσα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα παραλείψουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, δεν θα έχουν δικαίωμα συνέχισης της λειτουργίας τους μετά την 30^η Νοεμβρίου 2025, δεν προωθήθηκε οποιαδήποτε σχετική ενέργεια για συμμόρφωση με τις νομοθετικές ρυθμίσεις, ούτε φαίνεται να υπήρχε πρόθεση από το Υφυπουργείο για επιβολή κυρώσεων και ανάκληση της λειτουργίας των εν λόγω ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων.

Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με δημόσιες δηλώσεις του Υφυπουργού περί αποφυγής λήψης αυστηρών μέτρων, όπως η ανάκληση αδειών λειτουργίας, προκειμένου «να μην προκληθεί

αναστάτωση στην τουριστική βιομηχανία», καταδεικνύει μια στάση ανοχής απέναντι στη μη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

3.2.6 Πολυπλοκότητα στη Διαδικασία Αδειοδότησης Τουριστικών Καταλυμάτων

Από σύντομη καταγραφή των απαιτήσεων που τέθηκαν στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για την αδειοδότηση ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων στην Κύπρο, έχουμε την άποψη ότι παρουσιάζεται αυξημένος βαθμός πολυπλοκότητας, που ενδεχομένως να λειτουργεί αποτρεπτικά για επιχειρηματίες και ιδιοκτήτες τουριστικών μονάδων, είτε αποθαρρύνοντάς τους από την υποβολή αίτησης αδειοδότησης είτε καθιστώντας ιδιαίτερα δύσκολη τη συμμόρφωση εντός των υφιστάμενων χρονικών πλαισίων που προβλέπει η νομοθεσία και πιθανότατα να είναι η αιτία της χαμηλής ανταπόκρισης που παρατηρήθηκε.

Συγκεκριμένα, η αδειοδότηση των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων φαίνεται να προϋποθέτει την εμπλοκή και τον συντονισμό πολλών διαφορετικών Αρχών και Υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων το ΥφΤ, οι Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης, η Πυροσβεστική Υπηρεσία, οι Υγειονομικές Υπηρεσίες και άλλες τεχνικές ή εποπτικές Αρχές. Επιπρόσθετα, η ανάγκη εξασφάλισης πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών, πιστοποιητικών πυρασφάλειας, υγειονομικών εγκρίσεων, αδειών πισίνας, ηλεκτρομηχανολογικών πιστοποιήσεων και λοιπών δικαιολογητικών με διαφορετική χρονική ισχύ για το καθένα, ενδεχομένως συνεπάγεται σημαντικές καθυστερήσεις, αυξημένο διοικητικό και οικονομικό κόστος και δυσκολίες συμμόρφωσης, ιδιαίτερα για μικρότερες επιχειρήσεις ή υφιστάμενες μονάδες.

Επιπλέον, το γεγονός ότι σε αρκετές περιπτώσεις, τα υφιστάμενα κτήρια έχουν ανεγερθεί πριν από δεκαετίες, χωρίς να διαθέτουν πλήρεις πολεοδομικές ή οικοδομικές άδειες ή χωρίς να πληρούν τις σημερινές τεχνικές και κανονιστικές απαιτήσεις, καθιστά τη διαδικασία εξασφάλισης των απαιτούμενων εγκρίσεων και πιστοποιητικών ιδιαίτερα χρονοβόρα και περίπλοκη.

Ως εκ τούτου, κρίνεται αναγκαίο όπως, το ΥφΤ, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, προβεί σε συνολική αξιολόγηση της υφιστάμενης διαδικασίας, ώστε να εντοπιστούν τα βασικά προβλήματα, οι πρακτικές δυσχέρειες και οι λόγοι για τους οποίους οι επιχειρήσεις, είτε δεν υποβάλλουν αίτηση, είτε αδυνατούν να ολοκληρώσουν επιτυχώς τη διαδικασία αδειοδότησης. Παράλληλα, θα πρέπει να εξεταστεί η υιοθέτηση στοχευμένων μέτρων απλοποίησης και επιτάχυνσης των διαδικασιών, με γνώμονα τη διευκόλυνση της πλήρους αδειοδότησης των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των χρηστών και του κοινού.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες του ΥφΤ ώστε το ποσοστό αδειοδότησης να αυξηθεί σημαντικά κατά τους επόμενους μήνες, εντός των χρονικών ορίων που τέθηκαν και χωρίς την ανάγκη προώθησης νέων παρατάσεων εφαρμογής της νομοθεσίας. Παράλληλα, να εξεταστούν, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, οι πρακτικές δυσκολίες και οι παράγοντες που καθιστούν τη διαδικασία αδειοδότησης ιδιαίτερα σύνθετη και χρονοβόρα, ειδικά στην περίπτωση παλαιότερων αναπτύξεων και να προωθηθούν μέτρα για βελτίωσή τους. Επιπρόσθετα, να ενισχυθούν

οι έλεγχοι και η επιβολή κυρώσεων στις επιχειρήσεις που δεν συμμορφώνονται με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο καθώς και να προωθηθεί η ενημέρωση τόσο των καταναλωτών όσο και των επιχειρηματιών αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους με στόχο τη διασφάλιση της νομιμότητας, της υγείας και της ασφάλειας στον τουριστικό τομέα.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι έχει προβεί προσφάτως σε σειρά διαβουλεύσεων και συναντήσεων εργασίας με όλους τους συναρμόδιους κρατικούς και θεσμικούς φορείς (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης, Συμβούλιο Μελέτης Παρεκκλίσεων, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως καθώς και με το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) για προώθηση της οριστικής διευθέτησης του προβλήματος.

3.2.7 Ειδικό Σχέδιο Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα

Το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφασή του ημερομηνίας 26.3.2026, ενέκρινε τη υλοποίηση του Ειδικού Σχεδίου Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα με στόχο τη διατήρηση της απασχόλησης στον ξενοδοχειακό τομέα, λόγω της αιφνίδιας μείωσης της τουριστικής δραστηριότητας που προκύπτει από τις γεωπολιτικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Το Σχέδιο υλοποιείται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και προνοεί όπως Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα (ξενοδοχειακές μονάδες ή τουριστικά καταλύματα) που ήταν σε λειτουργία για την περίοδο πριν ή από την 1^η Απριλίου 2026 και ασκούν οικονομική δραστηριότητα μέχρι 30 Απριλίου 2026, δύνανται να ενταχθούν στο Σχέδιο για καταβολή σε αυτές Ειδικού Επιδόματος μέχρι και του 80% των εργοδοτούμενων τους για την εν λόγω περίοδο.

Λαμβάνοντας υπόψη τις αρμοδιότητες του Υφυπουργείου Τουρισμού σε θέματα αδειοδότησης των ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και του μεγάλου ποσοστού των εν λόγω επιχειρήσεων που δεν έχουν ακόμα εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας, ζητήσαμε από το ΥφΤ να μας ενημερώσει κατά πόσο υπάρχει πρόθεση οι επιχειρήσεις οι οποίες έχουν εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας (είτε προσωρινή, είτε κανονική) να λάβουν την ίδια μεταχείριση με αυτές οι οποίες δεν έχουν λάβει οποιαδήποτε μέτρα για την νομιμοποίηση της λειτουργίας τους, σε αντίθεση με την νομοθεσία.

Εκφράσαμε την άποψη ότι η ίδια αντιμετώπιση, η λήψη δηλαδή επιδότησης από το εν λόγω Ειδικό Σχέδιο ανεξαιρέτως της κατάστασης της οποίας βρίσκεται η άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, θεωρούμε ότι αποτελεί άνιση μεταχείριση προς τους επιχειρηματίες οι οποίοι έχουν κάνει ουσιαστικές ενέργειες για την εξασφάλιση της σχετικής άδειας και τη συμμόρφωση τους με την Νομοθεσία.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι το εν λόγω Σχέδιο εμπίπτει καθ' ύλην στις αρμοδιότητες του ΥΕΚΑ το οποίο ασκεί τις αρμοδιότητές του και λαμβάνει αποφάσεις στη βάση των ευρύτερων κοινωνικοοικονομικών πολιτικών του κράτους και ως εκ τούτου το ΥφΤ δεν έχει θεσμική ή διοικητική αρμοδιότητα να τοποθετηθεί επί ζητημάτων που άπτονται του σχεδιασμού, των κριτηρίων, των όρων ή της εφαρμογής του εν λόγω Σχεδίου, ούτε να παρέμβει σε αποφάσεις ου λαμβάνονται από το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

3.3 Αδειοδότηση Αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων

Με αφορμή την κατάρρευση κτηρίου στη Γερμασόγεια, στις 11 Απριλίου 2026, στο οποίο, σύμφωνα με δημοσιεύματα στον τύπο, περιλαμβάνονταν διαμερίσματα καταχωρισμένα σε διαδικτυακές πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, προχωρήσαμε σε εξέταση κατά πόσο τα εν λόγω διαμερίσματα ήταν εγγεγραμμένα στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων που τηρεί το ΥφΤ και κατείχαν τις απαιτούμενες άδειες.

Σημειώνεται ότι τα πιο κάτω ευρήματα προέκυψαν στο πλαίσιο προκαταρκτικής διερεύνησης η οποία διενεργήθηκε μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου μας στο ΥφΤ. Το θέμα της αδειοδότησης και εποπτείας των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων θα αποτελέσει αντικείμενο μελλοντικού ελέγχου από την Υπηρεσία μας.

3.3.1 Αδειοδοτημένα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα σε επικίνδυνη οικοδομή

Από τη σχετική εξέταση, διαπιστώθηκε ότι τρία διαμερίσματα στο κτήριο αυτό ήταν εγγεγραμμένα στο εν λόγω Μητρώο με τις ακόλουθες ημερομηνίες υποβολής αιτήσεων και έκδοσης αδειών, ενώ διαγράφηκαν από το Μητρώο στις 15.4.2026, μετά την κατάρρευση του κτηρίου:

Διαμέρισμα	Υποβολή αίτησης	Έκδοση άδειας
1	18.2.2025	30.5.2025
2	5.2.2025	24.3.2025
3	18.2.2025	30.5.2025

Σύμφωνα με πληροφόρηση που εξασφαλίστηκε από τον Επαρχιακό Οργανισμό Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ) Λεμεσού, η εν λόγω οικοδομή κηρύχθηκε επικίνδυνη τον Μάρτιο 2026 και ενημερώθηκαν σχετικά οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων με συστημένη επιστολή ημερομηνίας 26.3.2026 καθότι αποτελούσε κίνδυνο τόσο για τους ιδιοκτήτες ή/και ενοίκους όσο και για τους διερχομένους.

3.3.2 Κενά στη ενημέρωση του ΥφΤ

Ωστόσο, δεν φαίνεται το ΥφΤ, ως η αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση και εποπτεία των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, να έτυχε οποιασδήποτε σχετικής ενημέρωσης είτε από τις αρμόδιες κρατικές αρχές είτε από τους ιδιοκτήτες των εν λόγω καταλυμάτων αναφορικά με την κατάσταση του κτηρίου.

Η απουσία θεσμοθετημένου μηχανισμού έγκαιρης ανταλλαγής πληροφοριών και συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων κυβερνητικών υπηρεσιών φαίνεται να είχε ως αποτέλεσμα το ΥφΤ να μην είναι σε θέση να επανεξετάσει εγκαίρως την καταλληλότητα των διαμερισμάτων για φιλοξενία επισκεπτών και να εξετάσει την αναστολή ή διαγραφή τους από το σχετικό Μητρώο.

Ως εκ τούτου, τα εν λόγω διαμερίσματα παρέμειναν εγγεγραμμένα ως νόμιμα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα και συνέχισαν να διατίθενται μέσω διαδικτυακών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης μέχρι και την ημερομηνία της κατάρρευσης.

3.3.3 Νομοθετικό πλαίσιο και υφιστάμενες απαιτήσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 16Α του Περί Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων Νόμο του 2019 (Ν.34(I)/2019), δεν δύναται να ενοικιάζεται και/ή να εκμισθώνεται αυτοεξυπηρετούμενο κατάλυμα εκτός:

- ♦ εάν είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων Καταλυμάτων το οποίο τηρεί το ΥφΤ,
- ♦ διατηρεί κατά τον χρόνο λειτουργίας του σε ισχύ και έχει ανανεώσει την άδεια εγγραφής του και
- ♦ φέρει τα χαρακτηριστικά και προδιαγραφές μεμονωμένης κατοικίας και/ή μεμονωμένης τουριστικής επιπλωμένης έπαυλης ή/και μεμονωμένου διαμερίσματος όπως αυτά ορίζονται στον Νόμο.

Τα έγγραφα που απαιτεί το ΥφΤ για εγγραφή στο Μητρώο, σύμφωνα με οδηγίες που εξέδωσε περιλαμβάνουν:

- ♦ Άδεια οικοδομής και/ή Πολεοδομική άδεια,
- ♦ Πρόσφατο λογαριασμό της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου,
- ♦ Στοιχεία ταυτότητας του ιδιοκτήτη ή πιστοποιητικού σύστασης στην περίπτωση νομικού προσώπου.

Αντίθετα, για τις ξενοδοχειακές μονάδες προβλέπονται εκτενείς και εξειδικευμένες απαιτήσεις ασφαλείας περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, πιστοποιητικών πυροπροστασίας, καταλληλόλητας ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, ελέγχων ανελκυστήρων και υγειονομικών πιστοποιήσεων για κολυμβητικές δεξαμενές.

3.3.4 Αξιολόγηση νομοθετικού πλαισίου

Από μια πρώτη προκαταρκτική διερεύνηση, προέκυψαν ουσιώδεις αδυναμίες στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο καθώς και κενά στη διασφάλιση της ασφάλειας των καταλυμάτων. Συγκεκριμένα διαπιστώθηκε:

- ♦ Έλλειψη ουσιαστικών και επικαιροποιημένων ελέγχων ασφάλειας για τα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα,
- ♦ εξάρτηση από παλαιές άδειες οικοδομής, οι οποίες ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζουν την υφιστάμενη κατάσταση του κτηρίου,
- ♦ απουσία υποχρεωτικών επιτόπιων επιθεωρήσεων πριν ή μετά την εγγραφή στο Μητρώο,

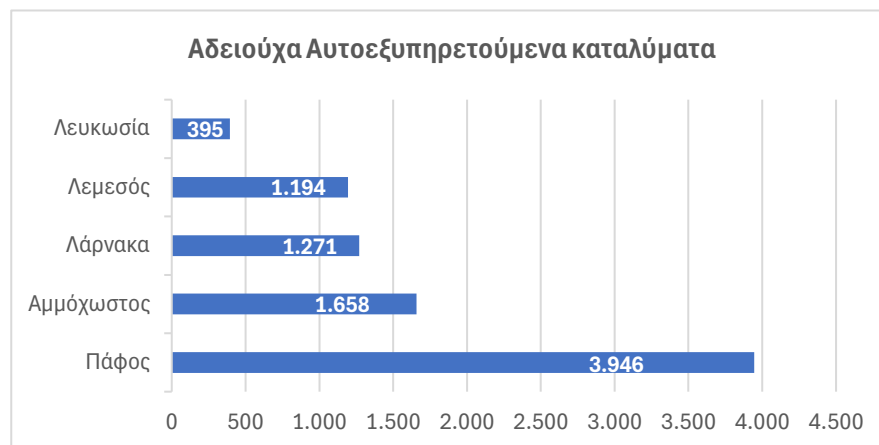
- ♦ μη ύπαρξη μηχανισμού διασύνδεσης μεταξύ αρμόδιων αρχών, ώστε να ενημερώνεται το ΥφΤ σε περιπτώσεις όπου ένα κτίριο κρίνεται επικίνδυνο ή ακατάλληλο για σκοπούς επανεξέτασης ή διαγραφής του από το σχετικό μητρώο,
- ♦ ύπαρξη κενών στους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου των ηλεκτρονικών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Με βάση τα πιο πάνω, προκύπτει ότι το υφιστάμενο πλαίσιο εγγραφής λειτουργεί κυρίως ως μηχανισμός καταγραφής, χωρίς να διασφαλίζεται μέσω αυτού η ουσιαστική επαλήθευση της καταλληλότητας και ασφάλειας των καταλυμάτων.

Οι πιο πάνω αδυναμίες συνιστούν σημαντικό κίνδυνο για την ασφάλεια των χρηστών και δύνανται να έχουν άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στην αξιοπιστία και την ποιότητα του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Η απουσία επαρκών ελέγχων ενδέχεται να πλήξει τη φήμη της χώρας ως ασφαλούς τουριστικού προορισμού.

3.3.5 Ενδείξεις μη Καταγεγραμμένων καταλυμάτων στο Μητρώο Αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων

Σύμφωνα με το εν λόγω Μητρώο του ΥφΤ, στις 6.5.2026 ήταν καταγεγραμμένα 8.464 αδειούχα αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα σε παγκύπρια βάση, τα οποία κατανέμονται στις διάφορες επαρχίες, ως παρουσιάζονται στο πιο κάτω γράφημα.

Από ελέγχους που διενεργήθηκαν από την Υπηρεσία μας, προκύπτουν ενδείξεις για την ύπαρξη πρόσθετων καταλυμάτων τα οποία δεν περιλαμβάνονται στο εν λόγω Μητρώο, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάζει ουσιαστικά την αξιοπιστία και πληρότητα των διαθέσιμων στοιχείων, καθώς και την αποτελεσματικότητα του εποπτικού και αδειοδοτικού πλαισίου.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο επιβεβαίωσης της πληρότητας και αξιοπιστίας των καταχωρίσεων στο Μητρώο, προχωρήσαμε σε δειγματοληπτικό έλεγχο μέσω αντιπαραβολής στοιχείων που ήταν διαθέσιμα σε διαδικτυακές πλατφόρμες κρατήσεων (ενδεικτικά επιλέγηκε η Booking.com και Airbnb) με τα στοιχεία του Μητρώου του ΥφΤ για συγκεκριμένη περίοδο.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι μεγάλος αριθμός καταλυμάτων δεν κατέστη δυνατό να ταυτοποιηθεί. Η αδυναμία ταυτοποίησης οφειλόταν αφενός στο γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αναγραφόταν στη σχετική διαφήμιση/καταχώρηση ο αριθμός άδειας εγγραφής του στο Μητρώο, κατά παράβαση του άρθρου 16Α(2) της σχετικής νομοθεσίας, και αφετέρου στο ότι, ιδίως στην πλατφόρμα Airbnb, οι καταχωρίσεις εμφανίζονταν χωρίς εμπορική ονομασία, αλλά με γενικές περιγραφές του τύπου διαμονής ή με αναφορά μόνο στον οικοδεσπότη, γεγονός που δυσχέραινε περαιτέρω την αντιστοίχισή τους με τα στοιχεία του Μητρώου.

Από τα είκοσι καταλύματα του δείγματος που κατέστη δυνατό να ταυτοποιηθούν, τα δέκα ή το 50% του δείγματός μας, δεν ανέγραφαν στη διαφήμισή τους αριθμό άδειας εγγραφής. Από την περαιτέρω αντιπαραβολή των στοιχείων τους με το επίσημο Μητρώο προέκυψε ότι τα καταλύματα αυτά δεν φαίνεται να είναι καταχωρισμένα στο Μητρώο και, κατά συνέπεια, δεν προκύπτει ότι διαθέτουν άδεια εγγραφής σε ισχύ.

Από τα υπόλοιπα δέκα καταλύματα, στα οποία αναγραφόταν αριθμός άδειας, μόνο έξι ή το 30% του δείγματος ήταν πράγματι καταχωρισμένα στο Μητρώο και διέθεταν έγκυρη άδεια εγγραφής. Στις υπόλοιπες τέσσερις περιπτώσεις που αντιστοιχούν στο 20% του δείγματος, ο αναγραφόμενος αριθμός άδειας δεν συμφωνούσε με τα στοιχεία που τηρούνται στο Μητρώο, καθώς είτε δεν αντιστοιχούσε σε εν ισχύ αριθμό εγγραφής είτε αφορούσε σε διαφορετικό κατάλυμα, γεγονός που δημιουργεί αμφιβολίες και για την ορθότητα των καταχωρίσεων στις εν λόγω πλατφόρμες.

Τα πιο πάνω ευρήματα καταδεικνύουν ότι ο πραγματικός αριθμός των καταλυμάτων που προσφέρονται για βραχυχρόνια μίσθωση ενδέχεται να είναι σημαντικά μεγαλύτερος από τον αριθμό που καταγράφεται επίσημα στο Μητρώο και, ως εκ τούτου, σημαντικός αριθμός καταλυμάτων φαίνεται να λειτουργεί και να διαφημίζεται χωρίς να διαθέτει σε ισχύ την προβλεπόμενη άδεια εγγραφής από το ΥφΤ. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει παράλληλα την ύπαρξη κενών στους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου των ηλεκτρονικών πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης από το ΥφΤ.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Θεωρούμε ότι χρειάζεται να εξεταστεί προσεκτικά το ισχύον καθεστώς σε σχέση με τις ευρωπαϊκές πρακτικές και να αποφασιστεί το βέλτιστο πλαίσιο για τη χώρα μας, με στόχο τη διαμόρφωση ενός πιο ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού πλαισίου ελέγχου που να διασφαλίζει επαρκώς την ασφάλεια των χρηστών, λαμβάνοντας υπόψη την πολιτική που επιθυμεί το κράτος να ακολουθήσει για το θέμα, καθώς και το οποιοδήποτε διοικητικό κόστος εμπεριέχεται σε κάθε απόφαση.

3.4 Αποδοτικότητα του ΥφΤ - Επιμέρους Στόχοι, Δείκτες και παρακολούθηση

Το ΥφΤ, στοχεύοντας στη συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση του κυπριακού τουριστικού προϊόντος, ανακοινώνει κατά καιρούς Σχέδια Επιχορήγησης τα οποία δύνανται να καλύπτουν συγκεκριμένους τομείς και θεματικές ενότητες, μέσω των οποίων, παραχωρεί κίνητρα για επενδύσεις και επιχορηγεί σχετικά έργα και εκδηλώσεις. Για τα εν λόγω Σχέδια θεωρούμε αναγκαίο να καθορίζονται τόσο γενικοί όσο και επιμέρους στόχοι και δείκτες, μέσω των οποίων να δύνανται να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά τους. Οι στόχοι, θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, ρεαλιστικοί και με καθορισμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

Η σύνδεση των στρατηγικών στόχων του ΥφΤ με σαφείς, μετρήσιμες και προκαθορισμένες τιμές-στόχους, τόσο σε επίπεδο Στρατηγικού Σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο των επιμέρους Σχεδίων Επιχορήγησης αξιολογήθηκε από την Υπηρεσία μας ως χαμηλή, γεγονός που οδηγεί και σε χαμηλή αποδοτικότητα.

(α) Αποδοτικότητα Σχεδίων Επιχορήγησης. Δεν φαίνεται να καθορίζονται εκ των προτέρων ειδικοί και μετρήσιμοι στόχοι με αντίστοιχους δείκτες επίδοσης/απόδοσης (KPIs), με αποτέλεσμα, η παρακολούθηση των Σχεδίων να εστιάζει κυρίως στην απορρόφηση κονδυλίων και όχι στην αποτελεσματικότητα ή αποδοτικότητα του κάθε Σχεδίου. Παραδείγματα στόχων σχεδίων που εντοπίστηκαν αναφέρονται σε «μείωση της εποχικότητας», «αύξηση των τουριστικών δαπανών», «δημιουργία νέων τουριστικών επιχειρήσεων» ή «μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των τουριστικών χώρων και εγκαταστάσεων», στόχοι κατά την άποψή μας γενικοί, χωρίς μετρήσιμη αποτελεσματικότητα ή αντίκτυπο.

Η απουσία καθορισμού τόσο γενικών και όσο και επιμέρους μετρήσιμων στόχων και δεικτών, δεν επιτρέπει την παρακολούθηση και την αντικειμενική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και έργων με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εντοπιστεί αντικειμενικά και να αποτιμηθεί η προστιθέμενη αξία των σχεδίων επιχορήγησης στην επίτευξη των στόχων του ΥφΤ. Ως εκ τούτου, η μόνη αξιολόγηση που μπορεί να διενεργηθεί είναι η απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων, ενώ τα πραγματικά αποτελέσματα της χρηματοδότησης των τουριστικών επενδύσεων από το ΥφΤ, δεν είναι εφικτό να αξιολογηθούν επαρκώς, και να ληφθούν ανάλογες διορθωτικές ενέργειες, εάν απαιτείται.

Ποσοτικοί και μετρήσιμοι στόχοι, όπως μας αναφέρθηκε, έχουν τεθεί για τα Σχέδια που επιχορηγούνται από το ΣΑΑ για τα έτη 2021-2026, ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε, το ΥφΤ έχει τη δυνατότητα αναδιαμόρφωσής τους σε προκαθορισμένα χρονικά σημεία ετησίως, έτσι ώστε οι στόχοι να επιτυγχάνονται πλήρως.

(β) Αποδοτικότητα Στρατηγικού Σχεδιασμού για τα έτη 2022-2024. Το Στρατηγικό σχέδιο του ΥφΤ για τα έτη 2022-2024 περιλάμβανε δείκτες επίδοσης και απόδοσης για κάθε στόχο και δραστηριότητα, εντούτοις δεν συνοδεύονταν από συγκεκριμένες και μετρήσιμες τιμές-στόχους, ούτε και παρακολουθούνταν σε τακτά χρονικά διαστήματα, γεγονός που δυσχεραίνει την ουσιαστική αξιολόγηση

της επίτευξής τους και περιορίζει τη δυνατότητα εντοπισμού αποκλίσεων και λήψης έγκαιρων διορθωτικών μέτρων.

Τα αποτελέσματά των δεικτών, για την περίοδο 2022–2024, φαίνεται ότι υπολογίστηκαν από το ΥφΤ, κατόπιν αιτήματός μας στο πλαίσιο του ελέγχου, και όχι ως μέρος μιας εκ των προτέρων καθορισμένης και συστηματικής διαδικασίας παρακολούθησης της υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Σύμφωνα με την ενημέρωση που λάβαμε, οι δείκτες αυτοί είχαν αρχικά καθοριστεί και χρησιμοποιηθεί για σκοπούς κατάρτισης του προϋπολογισμού του ΥφΤ, στη βάση των δραστηριοτήτων του. Ωστόσο, ο εν λόγω σχεδιασμός δεν υλοποιήθηκε. Παρά ταύτα, οι δείκτες εξακολουθούν να περιλαμβάνονται στο Στρατηγικό Σχέδιο, χωρίς να αξιοποιούνται στην πράξη για σκοπούς συστηματικής παρακολούθησης της επίτευξης των στόχων του ΥφΤ.

Ως εκ τούτου, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι δείκτες επίδοσης και απόδοσης του ΥφΤ δεν παρακολουθούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, γεγονός που περιορίζει σημαντικά τη χρησιμότητά τους ως εργαλείο διοίκησης, παρακολούθησης και βελτίωσης της αποδοτικότητας του.

Οι δείκτες που καθορίστηκαν φαίνεται ότι στην πλειοψηφία τους ικανοποιούνται, εντούτοις διαπιστώθηκαν οι ακόλουθες αδυναμίες, που επηρεάζουν την ερμηνεία ορισμένων αποτελεσμάτων:

- ♦ Για επίτευξη του Στόχου «Εμπλουτισμός και αναβάθμιση τουριστικού προϊόντος» καθορίστηκε ως Δείκτης μέτρησης της Απόδοσης (ΔΑ1.2) για Διασφάλιση Ποιότητας και Αδειοδότηση Επιχειρήσεων, το ποσοστό των τουριστικών μονάδων στις οποίες έγινε επίσημη παρέμβαση από το ΥφΤ, για το υπό αναφορά έτος. Ενώ ο υπολογισμός του εν λόγω ποσοστού, όπως αναφέρεται στο Στρατηγικό Σχέδιο προκύπτει μέσα από το εργαλείο Online Reputation Management (ORM) σε ετήσια βάση, από τα στοιχεία που μας υποβλήθηκαν προκύπτει ότι η άντληση της πληροφόρησης από το ORM δεν ήταν εφικτή, ενώ ο αριθμός των αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων, δεν λήφθηκε υπόψη στον υπολογισμό.
- ♦ Για επίτευξη του ίδιου στόχου, καθορίστηκε ως Δείκτης μέτρησης της Απόδοσης για Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης (Δ1.3), το ποσοστό του στοχευόμενου κοινού που συμμετέχει σε σεμινάρια ή επιμορφωτικές εκδηλώσεις που διενεργήθηκαν από το ΥφΤ κατά το υπό αναφορά έτος. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του Δείκτη περιλαμβάνουν συμμετοχή, κατά μέσο όρο, 50 ατόμων ανά σεμινάριο, αριθμός που δεν συνάδει με τα αντίστοιχα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Εκπαιδεύσεων που μας προσκομίστηκε. Με βάση σχετική πληροφόρηση από το Μητρώο, στα περισσότερα σεμινάρια καθορίστηκε ως στόχος συμμετοχής τα 15-25 άτομα, ενώ ο πραγματικός μέσος όρος των συμμετοχών για όλες τις εκπαιδεύσεις του 2024 φαίνεται να ανέρχεται, με βάση δικούς μας υπολογισμούς, σε 28 περίπου άτομα.
- ♦ Ο Δείκτης Απόδοσης (ΔΑ1.1) που αφορά στην Αναβάθμιση και Εμπλουτισμό Υποδομών και Υπηρεσιών, αποτυπώνει το ποσοστό των αιτήσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο των διαφόρων

σχεδίων κατά το υπό αναφορά έτος, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό αιτήσεων που υποβλήθηκαν. Όπως διαπιστώθηκε το 2023 και 2024 οι δείκτες κυμάνθηκαν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ύψους 4,50% και 13,40% αντίστοιχα, σε σχέση με 78,50% το 2022. Ωστόσο, όπως μας αναφέρθηκε, για το 2022 το εν λόγω ποσοστό αφορά μόνο στο Σχέδιο αναβάθμισης υποδομών με ειδικά ενδιαφέροντα με ύψος αιτούμενων χορηγιών €66.011, ενώ για τα έτη 2023 και 2024 περιλαμβάνονται και τα Σχέδια που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ύψους €54.170.236.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι, τόσο τα δεδομένα/στοιχεία που χρησιμοποιούνται όσο και τα αποτελέσματα που εξάγονται, ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, και η ικανοποίηση των καθορισμένων στόχων και δεικτών να είναι πιθανώς παραπλανητική και πλασματική.

Επιπλέον η απουσία συστηματικής και τακτικής παρακολούθησης των αποτελεσμάτων των δεικτών, σε συνδυασμό με τη χρήση γενικών δεικτών που δεν αποτυπώνουν πλήρως τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα των έργων, περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα τεκμηριωμένης αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης του ΥφΤ με τους ίδιους του τους στόχους, καθώς και τη δυνατότητα διενέργειας έγκαιρων αναπροσαρμογών.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- ♦ Το ΥφΤ να διασφαλίσει τον καθορισμό, για κάθε ένα από τους Στόχους και Δραστηριότητες που καθορίστηκαν στο Στρατηγικό Σχέδιο, κατάλληλων μετρήσιμων γενικών και επιμέρους στόχων, και δεικτών. Επιπλέον, τα αποτελέσματα τους να παρακολουθούνται σε τακτική βάση για σκοπούς αξιολόγησης τους και ορθότερης λήψης αποφάσεων.
- ♦ Να θεσπιστούν, ποιοτικοί ή λειτουργικοί στόχοι για τα διάφορα Σχέδια για αξιολόγηση της αποδοτικότητάς τους. Ενδεικτικοί στόχοι, τόσο για τα ξενοδοχειακά και τουριστικά καταλύματα όσο και για τους χώρους εστίασης θα μπορούσε να ήταν η αύξηση των κρατήσεων στις ανακαινισμένες μονάδες, η επέκταση της περιόδου/ωραρίου λειτουργίας, η αύξηση των εσόδων, οι αλλαγές στις κριτικές των επισκεπτών. Τέτοιοι δείκτες θα επιτρέψουν την ουσιαστική αποτίμηση του αντίκτυπου των χορηγιών στο τουριστικό προϊόν και στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων.

3.5 Διαχείριση των Σχεδίων Επιχορήγησης - ελλείψεις και αδυναμίες που εντοπίστηκαν

Για τη διενέργεια του ελέγχου μας στα πιο κάτω Σχέδια, επιλέχθηκε τυχαίο δείγμα εγκεκριμένων αιτήσεων, το οποίο αντιπροσώπευε ποσοστό 11% των αιτήσεων που υποβλήθηκαν για το Σχέδιο αναβάθμισης χώρων εστίασης, 43% για το Σχέδιο έργων αναβάθμισης ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων και 27% για το Σχέδιο ποιοτικής και αισθητικής αναβάθμισης των παραλιών, με σκοπό την αξιολόγηση της τήρησης των προβλεπόμενων διαδικασιών, της επάρκειας των υφιστάμενων μηχανισμών ελέγχου και της ορθής εφαρμογής των όρων και κριτηρίων των Σχεδίων, σύμφωνα και με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.

Σχέδιο	Χρηματοδότηση	Αιτήσεις		
		Υποβλήθηκαν	Εγκρίθηκαν	Δείγμα ελέγχου
Α. Σχέδιο Χορηγιών για αναβάθμιση Χώρων Εστίασης ή Καταστημάτων Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής περιλαμβανομένων των όσων είναι ενταγμένοι ή επιθυμούν να ενταχθούν σε Σύμφωνα Γαστρονομίας όπως το “Taste of Cyprus” (2η προκήρυξη)	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου (ΣΑΑ)	189	106	21
Β. Σχέδιο Χορηγιών για Έργα Αναβάθμισης Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων σε Ύπαιθρο, Ορεινές και Απομακρυσμένες Περιοχές για τον Εκσυγχρονισμό και τη Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος (1^η προκήρυξη)	ΣΑΑ	23	15	10
Γ. Σχέδιο Επιχορήγησης ΥφΤ για ενθάρρυνση έργων για την ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των παραλιών 2023-2025	Κρατικοί πόροι	36	29	10

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν ελλείψεις και αδυναμίες στη διαχείριση των Σχεδίων, τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή των προνοιών τους, καθώς και αδυναμίες στην τεκμηρίωση των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν.

A. Κοινά ευρήματα για Σχέδια Α και Β

3.5.1 Λανθασμένη καταχώριση ενισχύσεων στο Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΜΚΕ)

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 4 του περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Κεντρικό Σύστημα Μητρώων Κρατικών Ενισχύσεων και Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμών του 2020, κάθε Αρμόδια Αρχή οφείλει να καταχωρίζει στο ΚΜΚΕ κάθε κρατική ενίσχυση που χορηγεί σε οποιοδήποτε πρόσωπο στη Δημοκρατία.

Την υποχρέωση αυτή για τα εν λόγω Σχέδια επιχορηγήσεων, λόγω αρμοδιότητας έχει το ΥφΤ. Από τον έλεγχο στο ΚΜΚΕ διαπιστώθηκαν ελλείψεις στην καταχώριση των στοιχείων, και συγκεκριμένα:

(α) Σε 16 περιπτώσεις από τις 31 του δείγματός μας για τα συγκεκριμένα σχέδια (12 περιπτώσεις που αφορούσαν σε χώρους εστίασης και τέσσερις περιπτώσεις που αφορούσαν σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα), το ποσό που ήταν καταχωρημένο στο ΚΜΚΕ δεν συμφωνούσε με την τελική ενίσχυση που καταβλήθηκε στον δικαιούχο, είτε επειδή καταχωρίστηκε μόνο μέρος της πληρωμής (π.χ. η προκαταβολή) είτε επειδή δεν επικαιροποιήθηκε το αρχικά εγκεκριμένο ποσό μετά την ολοκλήρωση του έργου. Η μη ορθή καταχώριση των ενισχύσεων στο ΚΜΚΕ, ενδέχεται να οδηγήσει σε λανθασμένο

υπολογισμό του σωρευτικού ποσού κρατικής ενίσχυσης ανά δικαιούχο, με αποτέλεσμα την πιθανή υπέρβαση των επιτρεπόμενων ορίων de-minimis.

(β) Σε μία περίπτωση εστιατορίου, η καταχώριση στο ΚΜΚΕ έγινε με σημαντική καθυστέρηση, περίπου τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία χορήγησης του ένομου δικαιώματος.

(γ) Η ημερομηνία της καταβολής της ενίσχυσης δεν καταχωρίζεται στο ΚΜΚΕ, σε συστηματική βάση.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 ημερ. 13.12.2023, τα κράτη μέλη υποχρεούνται από την 1.1.2026 να διασφαλίζουν ότι η καταχώριση των απαιτούμενων πληροφοριών για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de-minimis) γίνεται έγκαιρα και με ακρίβεια, εντός 20 ημερών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Επομένως το ΥφΤ θα πρέπει να συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις αυτές.

3.5.2 Αδυναμίες ελέγχου Διπλής Χρηματοδότησης

Οι Δικαιούχοι που έχουν λάβει χορηγία/επιδότηση από άλλο Σχέδιο για τις ίδιες δαπάνες, σύμφωνα με τον Οδηγό Σχεδίων, ο οποίος για τα Σχέδια που χρηματοδοτούνται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί το βασικό εγχειρίδιο που καθορίζει τη λειτουργία του, δεν δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση ή να λάβουν επιχορήγηση στο πλαίσιο των υπό αναφορά Σχεδίων.

Το ΥφΤ προβαίνει σε έλεγχο αποφυγής διπλής χρηματοδότησης, εντούτοις οι μέθοδοι ελέγχου, κατά την άποψη μας, παρουσιάζουν αδυναμίες και δε διασφαλίζουν πλήρως την αποτροπή περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης.

Το ΥφΤ εφαρμόζει τις πιο κάτω μεθόδους για την επιβεβαίωση της μη λήψης διπλής χρηματοδότησης:

(α) Κατά την υποβολή της αίτησης, οι δικαιούχοι υποβάλλουν γραπτή δήλωση σχετικά με τυχόν λήψη ενισχύσεων ήσσονος σημασίας “de-minimis” τα τελευταία τρία οικονομικά έτη. Η Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΑ) του Σχεδίου επαληθεύει τις δηλώσεις αυτές μέσω του ΚΜΚΕ.

Παρόλο που η μέθοδος αυτή, μέσω επιβεβαίωσης από το ΚΜΚΕ, διασφαλίζει, δεδομένου ότι τα ποσά που καταχωρούνται σε αυτό είναι τα ορθά, τη μη υπέρβαση των ανώτατων ορίων ενίσχυσης, δεν δύναται να επιβεβαιωθεί κατά πόσο οι ενισχύσεις αφορούν στις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες. Επιπλέον, στους φακέλους του δείγματος που εξετάσαμε, δεν εντοπίστηκε γραπτή τεκμηρίωση του ελέγχου που γίνεται μέσω του ΚΜΚΕ, (π.χ. εκτύπωση σχετικής σελίδας ΚΜΚΕ).

(β) Από τον Φεβρουάριο του 2025 και μετά, πριν από την τελική πληρωμή, το Λογιστήριο του ΥφΤ λαμβάνει Υπεύθυνη Δήλωση από τους Δικαιούχους ότι η χορηγία αποτελεί τη μοναδική κρατική χρηματοδότηση για τον συγκεκριμένο σκοπό, σύμφωνα με σχετική Εγκύκλιο (αρ. 5) του Γενικού Λογιστή, για χορηγίες που υπερβαίνουν τις €20.000.

Η αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου μέτρου δεν κατέστη δυνατό να ελεγχθεί καθώς οι περισσότερες αιτήσεις ολοκληρώθηκαν το 2024. Επιπλέον, δεν ισχύει για χορηγίες συνολικού ποσού κάτω των €20.000, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητά του.

(γ) Μας αναφέρθηκε ότι η ΕΑ επικοινωνεί προφορικά με τους αρμόδιους Φορείς για σχετική πληροφόρηση σε περιπτώσεις πιθανής επικάλυψης δαπανών με άλλα Σχέδια, ωστόσο κατά τον έλεγχο δεν εντοπίστηκε γραπτή τεκμηρίωση της επικοινωνίας αυτής.

Η ανάγκη για συστηματική επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών με άλλους Φορείς Υλοποίησης είχε επισημανθεί και από τη Συντονιστική Αρχή (Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης Υπουργείου Οικονομικών), κατά τον έλεγχο των Οδηγών των Σχεδίων, λόγω επικαλύψεων δαπανών που παρατηρήθηκαν με άλλα Σχέδια. Επίσης, η μη τεκμηρίωση της ανταλλαγής δεδομένων με άλλους Φορείς Υλοποίησης, εντοπίστηκε και από το Γενικό Λογιστήριο στο πλαίσιο ελέγχου επαλήθευσης της τήρησης των υποχρεώσεων του ΥφΤ για συγκεκριμένο Σχέδιο που αφορά στην ανακαίνιση χώρων εστίασης.

(δ) Υποβολή πρωτότυπων παραστατικών ή πιστών αντιγράφων, σύμφωνα με τον Οδηγό Σχεδίων, με σκοπό τη διασφάλιση της γνησιότητας των δαπανών και την αποφυγή υποβολής τους σε περισσότερους από έναν Φορείς. Έχουμε την άποψη ότι τέτοια υποβολή στοιχείων δεν επαρκεί για την πλήρη πρόληψη περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι η εν λόγω διαδικασία έχει εγκριθεί από τον Εθνικό Φορέα Ελέγχων και Επαληθεύσεων (Γενικό Λογιστήριο).

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- ♦ Να τεκμηριώνεται γραπτώς ο έλεγχος που διενεργείται μέσω του ΚΜΚΕ και να τηρείται σχετικό αρχείο στον φάκελο κάθε αιτητή.
- ♦ Να καθιερωθεί συστηματική και τεκμηριωμένη επικοινωνία με άλλους Φορείς Υλοποίησης σε περιπτώσεις επικάλυψης δαπανών.
- ♦ Να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες του συστήματος FIMAS για τον εντοπισμό περιπτώσεων διπλής χρηματοδότησης.
- ♦ Να εξεταστεί η ανάπτυξη ενιαίου ψηφιακού συστήματος ή πλατφόρμας που να επιτρέπει τη διαλειτουργικότητα και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των εμπλεκόμενων Φορέων.

3.5.3 Μη ομοιόμορφη πολιτική αποδοχής τιμολογίων επιλέξιμων δαπανών

Η κάθε Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕΠ) του Σχεδίου καθορίζει τον τρόπο και την πολιτική που θα ακολουθεί αναφορικά με την αποδοχή επιλέξιμων δαπανών, οπότε ελλείψει ενιαίας πολιτικής διαπιστώθηκε ανομοιομορφία στην πολιτική που ακολουθείται σε κάθε Σχέδιο, αυξάνοντας τον κίνδυνο αμφισβήτησης της νομιμότητας των σχετικών διοικητικών πράξεων και προκαλώντας άνηση μεταχείριση μεταξύ των αιτητών.

Συγκεκριμένα, οι Οδηγοί των Σχεδίων προνοούν ότι μία δαπάνη θεωρείται ως επιλέξιμη εφόσον εμπίπτει στις επιλέξιμες παρεμβάσεις που καθορίζονται στους Οδηγούς, χωρίς να προβλέπεται οποιαδήποτε πρόσθετη υποχρέωση ως προς το όνομα έκδοσης των τιμολογίων. Ωστόσο στο πλαίσιο αξιολόγησης της αίτησης για συγκεκριμένο εστιατόριο (Α), η ΕΠ υιοθέτησε πολιτική, σύμφωνα με την οποία, τα τιμολόγια για να είναι επιλέξιμα θα πρέπει να εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, στην περίπτωση άλλου εστιατορίου (Β), τιμολόγιο που εκδόθηκε στο όνομα του εστιατορίου και όχι του δικαιούχου, έγινε αποδεκτό και η πληρωμή εγκρίθηκε κανονικά, ενώ στην περίπτωση της αίτησης για το πρώτο εστιατόριο (Α), που και πάλι τα τιμολόγια δεν ήταν εκδομένα στον όνομα του δικαιούχου, κατόπιν έγκρισης του ΓΔ, ζητήθηκαν συμπληρωματικά στοιχεία και νέα τιμολόγια ώστε οι δαπάνες να γίνουν αποδεκτές. Αντίθετα, στην περίπτωση της αίτησης για συγκεκριμένο ξενοδοχείο (Γ), τιμολόγια που δεν εκδόθηκαν στο όνομα του δικαιούχου απορρίφθηκαν, χωρίς να δοθεί δυνατότητα διόρθωσης.

Η πρακτική αυτή, θεωρούμε ότι παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθώς λήφθηκαν από τη Διοίκηση του ΥφΤ διαφορετικές αποφάσεις σε πανομοιότυπες περιπτώσεις, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση της διαφορετικής απόφασης.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να καταρτίζεται ενιαίο πλαίσιο αξιολόγησης για όλα τα Σχέδια του ΥφΤ, όπου εφαρμόζονται κοινά κριτήρια αξιολόγησης και παρακολούθησης, ώστε να διασφαλίζεται η ομοιομορφία στην ακολουθούμενη πρακτική και η ισότιμη αντιμετώπιση όλων των αιτητών/δικαιούχων.

3.5.4 Ασυνέπεια εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης με Οδηγό των Σχεδίων και Κανονισμού ΕΕ

Ο Οδηγός των Σχεδίων, δεν επιτρέπει τη συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει κριθεί με οριστική δικαστική απόφαση ότι έχει διαπράξει πράξεις απάτης, δωροδοκίας, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή/και άλλες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1046. Ωστόσο, όπως φαίνεται από την ισχύουσα υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει τις αιτήσεις, η σχετική διατύπωση περιορίζει τους αποκλεισμούς σε καταδίκες που σχετίζονται με Σχέδια του ΥφΤ ή άλλων αρμόδιων Αρχών και δεν καλύπτει το πλήρες φάσμα των αδικημάτων και των νομικών περιορισμών που προβλέπονται από το ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο, δημιουργώντας έτσι περιθώριο συμμετοχής αιτητών με καταδίκες για σοβαρά αδικήματα. Όπως μας έχει αναφερθεί, η εν λόγω απόκλιση μεταξύ των εντύπων και των Οδηγών, φαίνεται να προέκυψε εκ παραδρομής.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να ενισχυθούν οι εσωτερικοί μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου κατά την ετοιμασία των Οδηγών των Σχεδίων και των σχετικών εντύπων που πρέπει να συμπληρωθούν, ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή και η συνέπεια αλλά και η συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο.

3.5.5 Μη τεκμηρίωση του ελέγχου για δημοσιότητα των χορηγούμενων έργων

Ο Οδηγός των Σχεδίων, προβλέπει ότι οι δικαιούχοι υπέχουν υποχρεώσεις δημοσιότητας, εντούτοις το ΥφΤ δεν φαίνεται να τεκμηριώνει, σε όλες τις περιπτώσεις, την ικανοποίηση των εν λόγω υποχρεώσεων από τους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, σε έντυπο Σχεδίων επιχορηγήσεων από το ΣΑΑ και ειδικότερα στο έντυπο «Διαδικασία παρακολούθησης έργων ΣΑΑ» για το Σχέδιο ανακαίνισης χώρων εστίασης,

δηλώνεται από τον λειτουργό παρακολούθησης ότι οι σχετικές υποχρεώσεις των δικαιούχων αναφορικά με τη δημοσιοποίηση του έργου τηρούνται. Όπως ενημερωθήκαμε, ο έλεγχος ικανοποίησης της υποχρέωσης δημοσιοποίησης πραγματοποιείται κατά τον τελικό επιτόπιο έλεγχο ολοκλήρωσης του έργου, ωστόσο, δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί η διενέργεια τέτοιου τύπου ελέγχου από το ΥΦΤ εφόσον δεν εντοπίστηκαν αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. φωτογραφικό υλικό), για κανένα από τα Σχέδια. Επιπλέον, όπως μας αναφέρθηκε, το ΥΦΤ βρίσκεται ακόμα στη διαδικασία ετοιμασίας ενιαίας αίτησης για αποστολή στους δικαιούχους για ανάρτηση, γεγονός που ενισχύει τη θέση μας ότι μέχρι σήμερα οι υποχρεώσεις δημοσιότητας δεν φαίνεται να τηρούνταν ικανοποιητικά.

Η μη τήρηση τέτοιας υποχρέωσης που περιέχεται στους Οδηγούς των Σχεδίων ελλοχεύει τον κίνδυνο μειωμένης προβολής της Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και μη συμμόρφωσης με τις πρόνοιες των Σχεδίων.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να διασφαλιστεί η συμμόρφωση των αποδεκτών χρηματοδότησης με τις υποχρεώσεις δημοσιότητας, μέσω της εφαρμογής τυποποιημένων διαδικασιών παρακολούθησης και ελέγχου. Ειδικότερα, να θεσπιστεί κατάλληλος μηχανισμός ελέγχου, ο οποίος να περιλαμβάνει την τεκμηρίωση της συμμόρφωσης (π.χ. μέσω φωτογραφικού υλικού, αποδεικτικών ανάρτησης σε ιστοσελίδες/μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.λπ.), καθώς και την συμπερίληψη σχετικών στοιχείων στους φακέλους παρακολούθησης.

3.5.6 Αποδοχή βεβαιώσεων στο πλαίσιο αξιολόγησης αιτήσεων, χωρίς περαιτέρω έλεγχο

Εντοπίστηκαν περιπτώσεις που στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αιτήσεων, το ΥΦΤ βασίστηκε αποκλειστικά σε βεβαιώσεις που προσκόμισαν οι ίδιοι οι αιτητές ή οι εξωτερικοί τους ελεγκτές, π.χ. για χαρακτηρισμό της επιχείρησης ως μικρομεσαίας και «μη προβληματικής», χωρίς περαιτέρω έλεγχο, π.χ. μέσω ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων. Σημειώνεται ότι η αποδοχή επιβεβαίωσης από τρίτη, ανεξάρτητη πηγή, ενισχύει τη αξιοπιστία της δήλωσης και διασφαλίζει πληρέστερο και πιο αντικειμενικό έλεγχο ενώ η έλλειψη ανεξάρτητης τεκμηρίωσης αυξάνει τον κίνδυνο λανθασμένης αξιολόγησης της επιλεξιμότητας των αιτητών και μειώνει την αξιοπιστία και αντικειμενικότητα του ελέγχου.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Παρόλο που αντιλαμβανόμαστε τις πρακτικές δυσκολίες που προκύπτουν από την εφαρμογή της πιο πάνω πρακτικής, έχουμε την άποψη ότι συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών αξιολόγησης και ως εκ τούτου θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για επιβεβαίωση από τρίτη, ανεξάρτητη πηγή.

B. Ευρήματα Σχεδίου A

3.5.7 Ελλιπής συμπλήρωση Μητρώου Εμπλεκόμενων Λειτουργιών

Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Συντονιστικής Αρχής (ΣΑ), οι Φορείς Υλοποίησης των Σχεδίων οφείλουν να τηρούν πλήρες Μητρώο όλων των λειτουργιών που εμπλέκονται στη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων και ενστάσεων, ενώ τα μέλη της ΕΑ υποχρεούνται να συμπληρώνουν Δήλωση ευσυνειδησίας και αμεροληπτικής εκτέλεσης καθηκόντων, βάσει σχετικών υποδειγμάτων.

Ωστόσο, από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το τηρούμενο Μητρώο δεν περιλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους λειτουργούς (όπως μέλη της ΕΠ), δεν καταγράφονται οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της εμπλοκής τους, ενώ οι Δηλώσεις αμεροληψίας δεν περιλαμβάνουν βασικά στοιχεία όπως το Σχέδιο, την προκήρυξη και το στάδιο της διαδικασίας στο οποίο συμμετέχει ο κάθε λειτουργός. Επιπλέον, εντοπίστηκε περίπτωση λειτουργού που υπέβαλε Δήλωση ως μέλος ΕΑ, χωρίς το όνομα του να περιλαμβάνεται στο Μητρώο.

Οι πιο πάνω διαδικαστικές αδυναμίες επηρεάζουν την ιχνηλασιμότητα, τη διαφάνεια και την αξιοπιστία της διαδικασίας αξιολόγησης ενώ παράλληλα αυξάνουν τον κίνδυνο δημιουργίας συνθηκών σύγκρουσης συμφερόντων ή αμφισβήτησης της αντικειμενικότητας των αποφάσεων.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- ◆ Να διασφαλίζεται η πλήρης και επικαιροποιημένη καταγραφή όλων των εμπλεκόμενων λειτουργών στο Μητρώο με σαφή αναφορά στις ημερομηνίες έναρξης και λήξης της εμπλοκής τους.
- ◆ Οι Δηλώσεις Ευσυνειδησίας και Αμεροληψίας να συμπληρώνονται πλήρως, σύμφωνα με το εγκεκριμένο υπόδειγμα, περιλαμβάνοντας στοιχεία για το Σχέδιο, την προκήρυξη και το στάδιο της διαδικασίας που εμπλέκονται.
- ◆ Να θεσπιστούν εσωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου για την επαλήθευση της πληρότητας και ορθότητας του Μητρώου και των Δηλώσεων.

3.5.8 Αχρείαστες απαιτήσεις και Διοικητικό κόστος

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Σχεδίου, διαπιστώθηκε ότι απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών τα οποία δεν συνδέονται με κριτήρια επιλεξιμότητας ή αξιολόγησης και, ως εκ τούτου, δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαδικασία, δημιουργώντας αχρείαστο διοικητικό κόστος τόσο για την ΕΑ και κατ' επέκταση το ΥφΤ, όσο και για τους αιτητές.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) Υπεύθυνη δήλωση μη Προβληματικής επιχείρησης. Παρόλο που στον Οδηγό του Σχεδίου δεν προβλέπεται αποκλεισμός προβληματικών επιχειρήσεων, ούτε υφίσταται σχετική πρόνοια στον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2831 για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας εντούτοις, διαπιστώθηκε ότι στο πλαίσιο της υποβολής αιτήσεων και δικαιολογητικών απαιτείται από το ΥφΤ η αίτηση να συνοδεύεται από Υπεύθυνη Δήλωση μη Προβληματικής Επιχείρησης (Παράρτημα 5B της αίτησης) υπογραμμένη από εξωτερικό ελεγκτή, κάτι που δεν ίσχυε κατά την προηγούμενη προκήρυξη του εν λόγω Σχεδίου.

Μετά από περαιτέρω διερεύνηση από την Υπηρεσία μας σε συνεργασία με το αρμόδιο Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, διαπιστώθηκε ότι ο αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων ίσχυε μέχρι και τις 31.12.2013, με μεταβατική περίοδο έξι μηνών, οπότε και καταργήθηκε

ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1998/2006 και τέθηκε σε ισχύ από 1.1.2014 ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013.

Από το σημείο αυτό και εξής, οι ισχύοντες Κανονισμοί δεν περιλαμβάνουν σχετική πρόνοια αποκλεισμού, καθώς, σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, παρατηρείται τάση χαλάρωσης των κριτηρίων των ευρωπαϊκών Κανονισμών με σκοπό τη διεύρυνση του κύκλου των δικαιούχων ενισχύσεων. Ωστόσο, κατά τη συνάντηση του Υφυπουργού με την αρμόδια αρχή στις 5.4.2024, αναφέρθηκε ότι οι αρμόδιες αρχές δύνανται, εφόσον το επιθυμούν, να ενσωματώσουν στο Σχέδιο πρόσθετους όρους, αυστηρότερους από εκείνους που προβλέπονται στους Κανονισμούς.

(β) Υπεύθυνη δήλωση για Μέγεθος επιχείρησης. Ο Οδηγός απαιτεί την υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης για τον χαρακτηρισμό της επιχείρησης ως «Μικρομεσαίας» (Παράρτημα 5Γ της αίτησης), παρόλο που, σύμφωνα με το σημείο 5 του ίδιου Οδηγού, η επιχορήγηση παραχωρείται ανεξαρτήτου μεγέθους επιχείρησης (μικρής, μεσαίας, μεγάλης).

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η διατήρηση τέτοιων απαιτήσεων, αυξάνει τον κίνδυνο αναποτελεσματικής διαχείρισης, επιφέρει πρόσθετο αχρειαστο διοικητικό κόστος στο ΥφΤ καθώς και επιπλέον φόρτο και οικονομική επιβάρυνση στους αιτητές.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Η κατάρτιση των Σχεδίων και των σχετικών απαιτήσεων να διενεργείται με προσεκτική και τεκμηριωμένη προσέγγιση, ώστε να αποφεύγεται η απαίτηση προσκόμισης δικαιολογητικών που δεν συνδέονται με ουσιαστικά κριτήρια επιλεξιμότητας ή αξιολόγησης και δεν προσφέρουν οποιοδήποτε όφελος στην αξιολόγηση των αιτήσεων, περιορίζοντας με τον τρόπο αυτό το αχρειαστο διοικητικό και οικονομικό κόστος.

Το ΥφΤ μας ενημέρωσε ότι η απαίτηση για το μέγεθος της επιχείρησης προκύπτει από την παρακολούθηση των κοινών δεικτών του ΣΑΑ, ενώ η απαίτηση για μη προβληματική επιχείρηση προκύπτει κατόπιν απαίτησης του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα.

3.5.9 Παρέκκλιση από τους όρους των Σχεδίων για καταβολή επιχορήγησης

Ο Οδηγός των Σχεδίων προβλέπει ότι οι επιχορηγήσεις σε δικαιούχους εγκρίνονται και τα ποσά καταβάλλονται, εφόσον το ποσοστό υλοποίησης ανέλθει σε τουλάχιστον 80% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι εγκρίθηκαν και καταβλήθηκαν επιχορηγήσεις σε δικαιούχους οι οποίοι δεν κάλυψαν το 80%. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν 10 περιπτώσεις (από τις 21 του δείγματος μας) με ποσοστά υλοποίησης μεταξύ 60%–79%, κυρίως λόγω εξασφάλισης εξοπλισμού χαμηλότερης αξίας από αυτήν που είχε προβλεφθεί κατά την υποβολή της αίτησης. Οι περιπτώσεις αυτές εγκρίθηκαν από τον ΓΔ του ΥφΤ, κατ' εξαίρεση, με βάση τη φυσική τεκμηρίωση του έργου χωρίς να ληφθεί υπόψη η οικονομική προϋπόθεση της υλοποίησης του 80%, που καθορίστηκε για την καταβολή της επιχορήγησης.

Παρόλο που καταβλήθηκαν μειωμένα ποσά επιχορήγησης λόγω εξασφάλισης χαμηλότερων τιμών, κυρίως σε εξοπλισμό, έχουμε την άποψη ότι, εφόσον ο Οδηγός Σχεδίου περιγράφει με σαφήνεια την απαίτηση, ότι δηλαδή κατά την ολοκλήρωση του έργου, τόσο η φυσική όσο και η οικονομική υλοποίηση

πρέπει να υπερβαίνουν το 80%, η κατ' εξαίρεση παραχώρηση έγκρισης συνιστά παρέκκλιση από τις πρόνοιες του Οδηγού και δημιουργεί άνιση μεταχείριση μεταξύ των αιτητών, γεγονός που επηρεάζει τη διαφάνεια και την ίση εφαρμογή των όρων του Σχεδίου.

3.5.10 Κατ' εξαίρεση παρατάσεις πέραν των προβλεπόμενων προθεσμιών

Ο Οδηγός του Σχεδίου επιτρέπει την παροχή παράτασης έως τρεις μήνες για την ολοκλήρωση των εργασιών της εγκεκριμένης επένδυσης, διαφορετικά ακολουθούνται διαδικασίες απένταξης του έργου από το Σχέδιο και επιστροφής τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου εγκρίθηκαν κατ' εξαίρεση παρατάσεις που υπερέβαιναν το προβλεπόμενο χρονικό όριο ή/και δόθηκαν περισσότερες της μίας παράτασης, κατά παρέκκλιση των σχετικών όρων στους Οδηγούς.

Συγκεκριμένα εντοπίστηκαν τέσσερις περιπτώσεις εστιατορίων/ξενοδοχείων που εγκρίθηκε παράταση διάρκειας άνω των τριών μηνών ενώ σε άλλες πέντε περιπτώσεις εγκρίθηκε δεύτερη παράταση ολοκλήρωσης εργασιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των σχετικών φακέλων, οι παρατάσεις αυτές αιτιολογήθηκαν από τους δικαιούχους, ως απρόβλεπτες καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση των έργων.

Η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι η παροχή παρατάσεων κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων όρων του Σχεδίου ελλοχεύει τον κίνδυνο άνισης μεταχείρισης των δικαιούχων, μειώνει τη διαφάνεια και περιορίζει τη δυνατότητα ομοιόμορφης και τεκμηριωμένης διαχείρισης παρόμοιων αιτημάτων.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

- ♦ Για σκοπούς διαφάνειας, ομοιομορφίας και ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η πιθανότητα περίληψης σχετικής πρόνοιας στους Οδηγούς μελλοντικών Σχεδίων, η οποία να παρέχει τη δυνατότητα επέκτασης της αρχικής προθεσμίας, πέραν του ανώτατου χρονικού ορίου των τριών μηνών που προβλέπεται σήμερα, στη βάση σαφώς καθορισμένων κριτηρίων.
- ♦ Επιπλέον, η δυνατότητα «κατ' εξαίρεσης» έγκρισης επιπρόσθετων παρατάσεων, χωρίς σχετική περίληψη στον Οδηγό, ενδέχεται να περιορίζει τη δυνατότητα τεκμηριωμένης και ομοιογενούς αντιμετώπισης παρόμοιων περιπτώσεων, αυξάνοντας τον κίνδυνο διαφοροποιημένης ή άνισης μεταχείρισης. Η θεσμοθέτηση σχετικού πλαισίου θα ενισχύσει τη διαφάνεια και την προβλεψιμότητα κατά τη διαδικασία διαχείρισης των αιτημάτων παράτασης.

3.5.11 Αδυναμία διαχωρισμού και συμφιλίωσης πληρωμών ανά προκήρυξη

Από την κατάσταση δαπανών που μας προσκομίστηκε για τις πληρωμές των χορηγιών των ετών 2023, 2024 και της περιόδου 1.1.2025 – 31.5.2025, διαπιστώθηκε ότι οι πληρωμές της 1ης και της 2ης προκήρυξης (όπου “προκήρυξη” νοείται η επίσημη ανακοίνωση/πρόσκληση υποβολής αιτήσεων για συγκεκριμένο σχέδιο χορηγιών, με καθορισμένους όρους, προϋποθέσεις και χρονικό πλαίσιο), καταχωρούνται στο σύστημα FIMAS, χωρίς διαχωρισμό ανά προκήρυξη. Ως αποτέλεσμα, δεν κατέστη δυνατή η επαλήθευση και συμφιλίωση των πληρωμών που αφορούν τη 2^η προκήρυξη με τα αντίστοιχα στοιχεία του Γενικού Μητρώου Αιτήσεων.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Κατά την καταχώριση των πληρωμών στο σύστημα FIMAS, να αναγράφεται στο πεδίο «Περιγραφή» ο αριθμός της σχετικής προκήρυξης στην οποία αφορά η κάθε πληρωμή. Η πρακτική αυτή θα επιτρέπει τον διαχωρισμό των πληρωμών ανά προκήρυξη και θα διευκολύνει τον έλεγχο και τη συμφιλίωση των δεδομένων.

3.5.12 Μη επικαιροποιημένο Πλαίσιο Λειτουργίας ΕΑ

Το ΥφΤ, για σκοπούς ομοιόμορφης αξιολόγησης, έχει υιοθετήσει επίσημο Πλαίσιο Λειτουργίας της ΕΑ, το οποίο αποτελεί το βασικό εργαλείο καθοδήγησης του εμπλεκόμενου προσωπικού για την αξιολόγηση των αιτήσεων εντούτοις, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι αποφάσεις που εγκρίθηκαν από τον ΓΔ του ΥφΤ, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο αξιολόγησης των αιτήσεων του Σχεδίου και εφαρμόστηκαν από τις ΕΑ, δεν έχουν ενσωματωθεί στο επίσημο Πλαίσιο Λειτουργίας της ΕΑ.

Η μη ενσωμάτωση των αποφάσεων αυτών, ενδέχεται να οδηγήσει σε ασυνέπεια στην εφαρμογή των διαδικασιών, σε διαφορετικούς χειρισμούς έγκρισης/απόρριψης μεταξύ αιτήσεων και σε μειωμένη διαφάνεια ως προς τα εφαρμοζόμενα κριτήρια αξιολόγησης.

Ενδεικτικά εντοπίστηκε ότι δεν έχουν ενσωματωθεί αποφάσεις που αφορούν:

- ◆ στον χειρισμό προβληματικών επιχειρήσεων,
- ◆ στην αποδοχή χαρτοσημασμένων συμβολαίων σε μεταγενέστερη ημερομηνία από την υποβολή της αίτησης,
- ◆ στην έγκριση αιτήσεων με συνολική επιλέξιμη δαπάνη μικρότερη του 80% του ποσού αναφέρεται στη Συμφωνία Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ),
- ◆ στην παροχή παρατάσεων πέραν της προβλεπόμενης στον Οδηγό του Σχεδίου.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Όλες οι αποφάσεις που επηρεάζουν τη διαδικασία αξιολόγησης να ενσωματώνονται σε ένα ενιαίο και επικαιροποιημένο Πλαίσιο Λειτουργίας της ΕΑ, ώστε να είναι άμεσα και εύκολα προσβάσιμο σε όλο το εμπλεκόμενο προσωπικό και να διασφαλίζεται η ομοιόμορφη και τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων.

3.5.13 Αξιολόγηση αιτήσεων με βάση τη σειρά υποβολής τους

Η αξιολόγηση των αιτήσεων πραγματοποιείται από το ΥφΤ με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας (FIFO) πρακτική η οποία διασφαλίζει μεν την απλότητα και τη διαφάνεια της διαδικασίας, αλλά δεν επιτρέπει την επαρκή ευθυγράμμιση της διαδικασίας αξιολόγησης με τους ευρύτερους στρατηγικούς στόχους του Σχεδίου. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι τα Σχέδια δεν περιλαμβάνουν οικονομικά ή/και κοινωνικά κριτήρια, όπως για παράδειγμα η εργοδότηση Κυπρίων εργαζομένων, η συμβολή της ενίσχυσης στην τουριστική αποκέντρωση ή η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, αιτητές με διαφορετικά επίπεδα ανάγκης αντιμετωπίζονται ομοιόμορφα με βάση μόνο τη σειρά υποβολής της αίτησής τους.

Για παράδειγμα, ένας αιτητής με επαρκείς ιδίους πόρους μπορεί να λάβει επιχορήγηση λόγω έγκαιρης υποβολής της αίτησης, ενώ άλλος αιτητής με περιορισμένη οικονομική δυνατότητα, που ενδεχομένως να έχει μεγαλύτερη ανάγκη στήριξης και να παρουσιάζει και εντονότερη κοινωνική ή/και αναπτυξιακή συνεισφορά, δύναται να μην εξυπηρετηθεί, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις περιορισμένου διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Η Υπηρεσία μας εκφράζει την άποψη ότι θα μπορούσαν να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένα οικονομικά ή/και κοινωνικά κριτήρια, τα οποία να μοριοδοτούνται και να συνάδουν με τους στόχους του εκάστοτε Σχεδίου, ώστε η κατανομή των πόρων να γίνεται πιο στοχευμένα για αύξηση της αποτελεσματικότητας των Σχεδίων.

Γ. Ευρήματα Σχεδίου Γ

3.5.14 Πρόνοιες που δεν διασφαλίζουν τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου

Ορισμένες πρόνοιες του Σχεδίου, δεν διασφαλίζουν την πλήρη συμμόρφωση με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου. Σημειώνεται ενδεικτικά ότι:

- ♦ Το Σχέδιο δεν προβλέπει θεσμοθετημένη διαδικασία υποβολής και εξέτασης ενστάσεων από τους αιτητές, όπως ισχύει σε άλλα Σχέδια, στερώντας τους τη δυνατότητα διατύπωσης παραπόνων ή αμφισβήτησης αποφάσεων.
- ♦ Δεν τηρείται επίσημο λεπτομερές πρακτικό των συνεδριάσεων των αρμόδιων οργάνων, στο οποίο να διατυπώνονται με σαφήνεια οι αποφάσεις που λαμβάνονται, απαραίτητη υποχρέωση κάθε οργάνου που ασκεί διοικητική λειτουργία. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει την επαληθευσσιμότητα και τον έλεγχο της διαδικασίας.
- ♦ Δεν καθορίζεται σαφές χρονικό πλαίσιο για την υποβολή συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων, με αποτέλεσμα να υφίστανται καθυστερήσεις στην αξιολόγηση των αιτήσεων, αύξηση του διοικητικού φόρτου και ενδεχόμενη απόκλιση από την αρχή της χρονικής προτεραιότητας (FIFO).

Οι πιο πάνω αδυναμίες ενδέχεται να επηρεάζουν αρνητικά την ομοιόμορφη εφαρμογή του Σχεδίου και να μειώνουν τη διαφάνεια, ίση μεταχείριση και ορθή εφαρμογή των γενικών αρχών.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

Να ενσωματωθούν στο Σχέδιο σαφείς και τυποποιημένες διαδικασίες που να αφορούν στην υποβολή και εξέταση ενστάσεων, στην επίσημη καταγραφή όλων των υποβληθεισών αιτήσεων, στον καθορισμό δεσμευτικού χρονικού πλαισίου για την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και στην υποβολή οικονομικών καταστάσεων ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια, η ίση μεταχείριση και η ορθή εφαρμογή των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου.

3.5.15 Μη αξιολόγηση επίτευξης του στόχου του Σχεδίου

Ο επιδιωκόμενος στόχος του εν λόγω Σχεδίου ήταν η προώθηση του τουρισμού και η ποιοτική αναβάθμιση των παραλιών. Ωστόσο, δεν διαπιστώθηκε το ΥΦΤ να έχει προβεί σε αξιολόγηση κατά πόσο, μέσω της υλοποίησης των επενδύσεων του Σχεδίου, ο στόχος έχει επιτευχθεί ή πρέπει να ληφθούν τυχόν διορθωτικά μέτρα.

Παρατηρήθηκε ότι, η έμφαση δίνεται κυρίως στην απορρόφηση του διαθέσιμου κονδυλίου, χωρίς να αξιολογείται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα του Σχεδίου. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι, κατά τον έλεγχό μας, ζητήθηκε από τους αρμόδιους λειτουργούς όπως μας παρουσιάσουν τους δείκτες απόδοσης για τα έτη 2023 και 2024, ωστόσο όπως μας αναφέρθηκε αυτοί δεν είχαν καταρτιστεί, γεγονός που ενισχύει τη θέση μας ότι η αποτελεσματικότητα του Σχεδίου δεν αξιολογείται.

Παρά την απουσία αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας το Σχέδιο θα συνεχίσει και τα επόμενα έτη, με επιμέρους τροποποιήσεις, ενώ, δεν μπορεί να τεκμηριωθεί κατά πόσο οι αλλαγές αυτές συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του και στην αύξηση του τουρισμού.

3.5.16 Αδυναμίες στην αρχειοθέτηση των αιτήσεων

Οι αιτήσεις τοποθετούνται ανά έτος σε ενιαίο φάκελο (φυσικό και ηλεκτρονικά στο e-oasis) χωρίς σαφή ταξινόμηση των εγγράφων, γεγονός που δυσκολεύει τον εύκολο εντοπισμό τους ο οποίος γίνεται χειροκίνητα, τόσο για σκοπούς του ΥΦΤ, όσο και για σκοπούς ελέγχου.

Η καταγραφή στο e-oasis λέξεων-κλειδιών για εύκολο εντοπισμό τους δεν είναι τόσο αποτελεσματική οπότε και η σχετική αναζήτηση δεν αξιοποιείται πλήρως ή δεν είναι αποτελεσματική, καθιστώντας τη διαδικασία ακόμη πιο αργή. Επιπλέον, στους έντυπους φακέλους δεν υπάρχει αρίθμηση εγγράφων, όπως απαιτεί το Άρθρο 5(3) των Γενικών Διατάξεων της Δημόσιας Υπηρεσίας, και δεν βρέθηκαν καταχωρημένα σημειώματα με τις αποφάσεις, παρά τις αναφορές των λειτουργών ότι τις καταγράφουν.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

Να ενισχυθεί η οργάνωση της αρχειοθέτησης, τόσο έντυπα όσο και ηλεκτρονικά, με:

- ♦ Διακριτή καταχώριση κάθε αίτησης σε ατομικό φάκελο (φυσικό και ψηφιακό),
- ♦ Ενίσχυση της αξιοποίησης των εργαλείων αναζήτησης του e-oasis (λέξεις-κλειδιά, θέματα, φίλτρα), με στόχο τη διακριτή ταξινόμηση των αιτήσεων, τον εύκολο εντοπισμό τους και την αποτελεσματικότερη υποστήριξη δειγματοληπτικού ελέγχου,
- ♦ Τήρηση αρίθμησης εγγράφων στους έντυπους φακέλους, σύμφωνα με το Άρθρο 5(3) των Γενικών Διατάξεων,
- ♦ Καταχώριση των σημειωμάτων αποφάσεων στον σχετικό φάκελο κάθε αίτησης, για σκοπούς πληρότητας και ελέγχου και επικαιροποίηση τυχόν Οδηγών ή πλαισίων που επηρεάζονται.

3.5.17 Μη σύναψη Συμφωνίας Δημόσιας Χρηματοδότησης (ΣΔΧ)

Στις περιπτώσεις χορηγιών μικρότερων των €20.000, που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου, δεν υπογράφεται ΣΔΧ μεταξύ του ΥφΤ και των δικαιούχων παρόλο που σύμφωνα με το Παράρτημα II της Εγκυκλίου του Γενικού Λογιστή αρ. 1777, η υπογραφή τέτοιας συμφωνίας είναι υποχρεωτική για όλες τις περιπτώσεις παροχής κρατικής οικονομικής ενίσχυσης που δεν βασίζεται σε Νόμο ή Κανονισμούς. Η μη τήρηση της πρόνοιας αυτής συνιστά μη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της εν λόγω Εγκυκλίου.

3.5.18 Απουσία ένδειξης για παρακολούθηση συντήρησης εξοπλισμού που έτυχε επιχορήγησης

Το ΥφΤ τροποποίησε τα Σχεδιά του, κατόπιν προηγούμενων συστάσεων της Υπηρεσίας μας, εισάγοντας πρόνοια που υποχρεώνει τους δικαιούχους να συντηρούν τον εξοπλισμό τους για πέντε χρόνια και τα έργα για επτά χρόνια. Ωστόσο, κατά τον έλεγχο μας στους φακέλους των αιτητών, δεν εντοπίστηκε κάποιο πρόγραμμα ή μηχανισμός ελέγχου από το ΥφΤ που να επιβεβαιώνει κατά πόσο οι δικαιούχοι που έτυχαν σχετικής επιχορήγησης, τηρούν την υποχρέωση αυτή.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Να θεσπιστεί και εφαρμοστεί από το ΥφΤ επίσημο πρόγραμμα παρακολούθησης και ελέγχου, που να περιλαμβάνει τακτικές επιτόπιες επισκέψεις, καταγραφή αποτελεσμάτων και αρχειοθέτηση των σημειωμάτων στον φάκελο κάθε δικαιούχου, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση της υποχρέωσης συντήρησης.

3.5.19 Έλλειψη ελέγχου πολλαπλής χρηματοδότησης

Κατά την εξέταση των φακέλων των αιτητών, δεν εντοπίστηκε σε καμία περίπτωση οποιαδήποτε ενέργεια από το ΥφΤ για έλεγχο αποφυγής πολλαπλής χρηματοδότησης. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου, αν διαπιστωθεί ότι μια δραστηριότητα έχει χρηματοδοτηθεί περισσότερες από μία φορές, το αντίστοιχο ποσό καθίσταται ανακτήσιμο από την Υπεύθυνη Αρχή. Η απουσία τέτοιου ελέγχου θέτει σε κίνδυνο την ορθή διαχείριση των δημόσιων πόρων και τη συμμόρφωση με τους όρους του Σχεδίου.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

Να θεσπιστούν και να εφαρμοστούν διαδικασίες ελέγχου από το ΥφΤ για την πρόληψη και τον εντοπισμό πιθανής πολλαπλής χρηματοδότησης των ιδίων επιλέξιμων δαπανών, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή χρήση των δημόσιων πόρων και η τήρηση των προνοιών του Σχεδίου.

3.6 Αδυναμίες στη διαχείριση δεδομένων

3.6.1 Απουσία κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης αιτήσεων

Λαμβανομένου υπόψη ότι το ΥφΤ διαχειρίζεται σημαντικό αριθμό Σχεδίων Χορηγιών και Προγραμμάτων, τα οποία υλοποιούνται μέσω διαδικασιών υποβολής, αξιολόγησης και παρακολούθησης αιτήσεων, η ύπαρξη ενός επαρκούς, αξιόπιστου και λειτουργικά ολοκληρωμένου μηχανογραφικού συστήματος καθίσταται αναγκαία προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των προνοιών των Σχεδίων, της ομοιόμορφης μεταχείρισης των αιτητών και της αποτελεσματικής διαχείρισης των δημόσιων πόρων.

Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε, η καταγραφή και παρακολούθηση της πορείας των αιτήσεων που υποβάλλονται, πραγματοποιείται από την ΕΑ, η οποία συστήνεται ειδικά για το κάθε Σχέδιο, μέσω ενός ηλεκτρονικού μητρώου τύπου Excel, του Γενικού Μητρώου Αιτήσεων (ΓΜΑ), καθώς το Υφυπουργείο δε διαθέτει κατάλληλο ολοκληρωμένο μηχανογραφικό ή αυτοματοποιημένο σύστημα για την υποβολή, διαχείριση και αξιολόγηση των αιτήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η όλη διαδικασία πραγματοποιείται χειροκίνητα, με τη χρήση τυποποιημένων εγγράφων (π.χ. email, έντυπες αιτήσεις), χωρίς τη χρήση κεντρικής βάσης δεδομένων ή ειδικής πλατφόρμας παρακολούθησης, εξέτασης και τεκμηρίωσης της πορείας του κάθε αιτήματος.

Η απουσία ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη διαχείριση και παρακολούθηση των αιτήσεων επηρεάζει την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, εφόσον δεν διασφαλίζεται ο επαρκής έλεγχος πρόσβασης στα δεδομένα, ούτε η ύπαρξη ελεγκτικού ίχνους (audit trail). Ως αποτέλεσμα, δυσχεραίνεται η παρακολούθηση της πορείας των αιτήσεων και ο έλεγχος μη εξουσιοδοτημένων τροποποιήσεων, ενώ αυξάνεται ο κίνδυνος απώλειας ή αλλοίωσης δεδομένων, ιδιαίτερα σε περίπτωση τεχνικής βλάβης ή ανθρώπινου σφάλματος.

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι, η πληροφόρηση που καταγράφεται στο ΓΜΑ καθορίζεται από την ΕΑ του εκάστοτε Σχεδίου, χωρίς να υφίσταται ενιαία καθοδήγηση ή τυποποιημένο πλαίσιο σε επίπεδο Υφυπουργείου. Ως εκ τούτου, η πληροφόρηση στο ΓΜΑ δεν είναι ενιαία για όλες της αιτήσεις και σχέδια, δεν διασφαλίζεται ομοιομορφία ούτε και συνέπεια στον τρόπο αξιολόγησης των αιτήσεων, γεγονός που ενδέχεται να επηρεάσει την αντικειμενικότητα και την ορθότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

3.6.2 Απουσία διαλειτουργικότητας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων εμπλεκόμενων υπηρεσιών

Τα πληροφοριακά συστήματα τα οποία εμπλέκονται στην άντληση πληροφοριών για την αξιολόγηση των αιτήσεων δεν διαλειτουργούν μεταξύ τους, γεγονός αφενός που εμπλέκει σε αχρείαστες ενέργειες τους αιτητές, και αφετέρου που δυσχεραίνει την άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες και οδηγεί σε αχρείαστες, χρονοβόρες και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες, με πρόσθετο διοικητικό κόστος και αυξημένο τον κίνδυνο διενέργειας λαθών.

Η διαλειτουργική διασύνδεση των συστημάτων των εμπλεκόμενων φορέων, θα βοηθούσε τη συγκέντρωση από το ΥΦΤ των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων ευκολότερα και ταχύτερα, με χαμηλότερο κίνδυνο λάθους και χωρίς να απαιτείται η οποιαδήποτε μεσολάβηση λειτουργιών από διαφορετικές Υπηρεσίες ή η ανάγκη προσκόμισης των απαραίτητων βεβαιώσεων από άλλα κυβερνητικά τμήματα ή τον αιτητή. Η διασύνδεση θα μείωνε τον διοικητικό φόρτο, θα επιτάχυνε την αξιολόγηση και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και θα εξυπηρετούσε αποτελεσματικότερα τον αιτητή/πολίτη.

Η πληροφόρηση που θα μπορούσε να εξαχθεί εύκολα, άνετα και άμεσα από μια διαλειτουργική διασύνδεση των συστημάτων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών αφορά π.χ., στα ακόλουθα:

- ♦ επιβεβαίωση τακτοποίησης φορολογικών και κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων των αιτητών,

- ♦ επιβεβαίωση ύπαρξης πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών,
- ♦ εντοπισμός οφειλών ή άλλων εκκρεμοτήτων προς Δήμους ή άλλες Δημόσιες αρχές,
- ♦ εξακρίβωση τυχόν διπλής χρηματοδότησης για τις ίδιες δαπάνες από άλλα σχέδια χορηγιών του κράτους ή της ΕΕ.

Συστάσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΥφΤ καταρτίζει σε τακτική βάση διάφορα Σχέδια σημαντικής αξίας, τόσο στο πλαίσιο του ΣΑΑ, όσο και βάσει εθνικών αποφάσεων, κρίνεται αναγκαίο όπως, σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, αναπτυχθεί κατάλληλο και εξειδικευμένο πληροφοριακό σύστημα ή ψηφιακή πλατφόρμα για την υποβολή, καταγραφή, παρακολούθηση και αξιολόγηση όλων των αιτήσεων. Το σύστημα θα πρέπει να διασφαλίζει ενιαίο και ομοιόμορφο χειρισμό των αιτήσεων, να ενσωματώνει καθορισμένες διαδικασίες ασφαλείας και ελεγκτικό ίχνος (audit trail), και να συμβάλλει στη διαφάνεια, την προστασία από απώλεια δεδομένων και την αξιοπιστία των πληροφοριών. Επιπλέον, σκόπιμο θα ήταν να εξεταστεί η δυνατότητα διασύνδεσής του με άλλα πληροφοριακά συστήματα εμπλεκόμενων τμημάτων.

3.7 Διενέργεια ελέγχων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Η τελευταία έκθεση της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του ΥφΤ έχει ολοκληρωθεί και παρουσιάσει προς τον ΓΔ τον Απρίλιο του 2024, ενώ έκτοτε δεν έχει διενεργηθεί οποιοσδήποτε άλλος έλεγχος που να αφορά θέματα λειτουργίας του ΥφΤ, με εξαίρεση το χειρισμό ορισμένων καταγγελιών που παραπέμφθηκαν από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Όπως μας έχει αναφερθεί, η Μονάδα εστίαστηκε παράλληλα και στην ετοιμασία Αξιολόγησης Κινδύνων.

Για την έγκαιρη αναγνώριση και αντιμετώπιση οργανωτικών ή διοικητικών αδυναμιών, όσο και την αξιολόγηση της επάρκειας των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου και της συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο, θεωρούμε απαραίτητη τη διενέργεια συστηματικών εσωτερικών ελέγχων σε ετήσια βάση, στη βάση προγραμματισμού και αξιολόγησης κινδύνων.

3.8 Γραφεία εξωτερικού (ΓΕ) - Καθυστέρηση στη διενέργεια δαπανών

Το 2025 λειτουργούσαν 13 ΓΕ του ΥφΤ σε 10 χώρες, το προσωπικό των οποίων απαρτιζόταν από 25 άτομα. Συγκεκριμένα λειτούργησαν ΓΕ στο Λονδίνο, στη Φρανκφούρτη, στο Βερολίνο, στο Παρίσι, στη Στοκχόλμη, στην Αθήνα, στη Ζυρίχη, στο Άμστερνταμ, στη Μόσχα, στην Αγία Πετρούπολη, στο Τελ Αβίβ, στη Βαρσοβία και στο Κίεβο. Σκοπός της λειτουργίας τους είναι η υλοποίηση σχεδίων δράσης που περιλαμβάνουν ενέργειες δημοσίων σχέσεων, διοργάνωση ταξιδιών εξοικείωσης, συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις, παρουσιάσεις και ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων με ΜΜΕ και σημαίνουσες προσωπικότητες της κάθε αγοράς. Οι συνολικές δαπάνες των ΓΕ ανήλθαν σε περίπου €2εκ. το 2025.

Από τον έλεγχο μας διαπιστώθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις στην παραλαβή και στην καταχώριση των δαπανών των ΓΕ στους κυβερνητικούς λογαριασμούς, γεγονός που επηρεάζει την έγκαιρη και ορθή παρακολούθηση της υλοποίησης των σχετικών κονδυλίων. Οι καθυστερήσεις αυτές αφορούν τόσο την παραλαβή των παραστατικών όσο και στην καταχώριση των δαπανών στο σύστημα FIMAS, την ενσωμάτωσή τους δηλαδή στους κυβερνητικούς λογαριασμούς, καθώς και στη διενέργεια του απαιτούμενου δευτεροβάθμιου ελέγχου από το ΥφΤ. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να περιορίζει την έγκαιρη οικονομική πληροφόρηση, την αποτελεσματική παρακολούθηση των κονδυλίων και τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία που εξασφαλίσαμε από το ΥφΤ τον Σεπτέμβριο 2025, οι δαπάνες της περιόδου Ιανουαρίου-Απριλίου 2025 παρουσιάζονται στην πιο κάτω κατάσταση:

ΓΕ	Παραλαβή παραστατικών από ΥΠΕΞ	Καταχώριση στα κονδύλια (FIMAS)
Λονδίνο	Παραλήφθηκαν	Εκκρεμούσε Φεβρουάριος και Απρίλιος
Στοκχόλμη	Παραλήφθηκαν μέχρι τον Φεβρουάριο	Καταχωρίστηκε μέχρι τον Ιανουάριο
Αθήνα	Παραλήφθηκαν	Έγιναν καταχωρίσεις μέχρι και τον Απρίλιο
Παρίσι	Δεν παραλήφθηκαν μέχρι τη διενέργεια του ελέγχου μας	Δεν έγιναν καταχωρίσεις το 2025
Άμστερνταμ	Παραλήφθηκαν μέχρι τον Μάρτιο	Καταχωρίστηκε μέχρι τον Μάρτιο
Ισραήλ	Παραλήφθηκαν μέχρι τον Απρίλιο	Καταχωρίστηκε μέχρι τον Μάρτιο

Σημειώνεται ότι, σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις για την περίοδο Ιανουαρίου – Απριλίου 2025, εκκρεμούσε ο δευτεροβάθμιος έλεγχος από το Λογιστήριο του ΥφΤ.

Από τον Μάιο του 2025, η διαδικασία πληρωμών των ΓΕ έχει τροποποιηθεί/απλοποιηθεί και δεν παρατηρούνται πλέον ιδιαίτερες καθυστερήσεις. Συγκεκριμένα, τα τιμολόγια αποστέλλονται εκ των προτέρων από τα ΓΕ στο ΥφΤ για έλεγχο και έγκριση από τον Γενικό Διευθυντή και, ακολούθως, αφού εγκριθούν διενεργούνται οι σχετικές πληρωμές από τις Πρεσβείες. Οι πληρωμές καταχωρούνται εκ των υστέρων στο σύστημα FIMAS από το αρμόδιο προσωπικό του Υπουργείου Εξωτερικών.

Σχόλια Ελεγχόμενου Φορέα

Το προσχέδιο της παρούσας Ειδικής Έκθεσης διαβιβάστηκε με ηλεκτρονικό μήνυμα στο ΥφΤ, με την παράκληση όπως έχουμε τα δικά του σχόλια και απόψεις ώστε να συμπεριληφθούν στην τελική μορφή της Ειδικής Έκθεσης. Οι αυτούσιες απαντητικές επιστολές του ΥφΤ παρουσιάζονται στο **Παράρτημα III**. Σημειώνεται ότι, όπου στις απαντήσεις του ελεγχόμενου φορέα γίνεται αναφορά σε θέματα που υπήρχαν στο προσχέδιο της Ειδικής Έκθεσης αλλά τελικά δεν έχουν συμπεριληφθεί στην τελική της μορφή, κατά την κρίση της Υπηρεσίας μας αυτά έχουν απαντηθεί επαρκώς ή/και έχουν επιλυθεί μέσα από την απάντηση του ελεγχόμενου φορέα.

4. Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.113(Ι)/2002). Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται, επίσης, ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδόλως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

Αρμοδιότητες Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7(1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Παράρτημα II: Μεθοδολογία

Πρότυπα ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους, τους ελέγχους συμμόρφωσης και τους διαχειριστικούς ελέγχους. Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (Διακήρυξη της Λίμα). Όπως στο ίδιο Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η “Magna Carta” στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014). Το Πρότυπο INTOSAI-P1, όπως και το Πρότυπο INTOSAI-P10 (Διακήρυξη του Μεξικού), αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές

(τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

Διαχείριση Ποιότητας

Στο πλαίσιο της δέσμευσής της για ποιότητα και συνεχή βελτίωση, η Υπηρεσία μας εφαρμόζει το Πρότυπο ISSAI 140 «Διαχείριση Ποιότητας για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα». Αυτό το Πρότυπο απαιτεί μια δομημένη προσέγγιση για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας ελεγκτικού έργου μέσω της θέσπισης και λειτουργίας ενός αποτελεσματικού Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας, όπως αναλυτικά περιγράφεται στην [ιστοσελίδα](#)³ μας.

Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία του ΥΦΤ, σε επισκόπηση εγγράφων, εξέταση υπηρεσιακών φακέλων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας, σε καταγραφή διαδικασιών, χρήση και αξιολόγηση συστημάτων και στη διενέργεια συναντήσεων και συνεντεύξεων με τη Διεύθυνση και το αρμόδιο προσωπικό του ΥΦΤ.

Ο έλεγχος καλύπτει την περίοδο από 1.1.2024 – 31.10.2025.

Διευκρινίζουμε ότι, για σκοπούς δημοσίευσης της παρούσας Ειδικής Έκθεσης, έχουν απαλειφθεί όλες οι αναφορές που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα. Κατ’ αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται ουσιαστικά η κοινοποίηση των ευρημάτων και διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας που επιβάλλουν τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα.

Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς του παρόντος ελέγχου συμμόρφωσης, ως κριτήρια ελέγχου χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικοί με το θέμα Νόμοι, Κανονισμοί, Εγκύκλιοι επιστολές, Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου, Οδηγοί Σχεδίων Χορηγιών.

³ https://www.gov.cy/media/sites/12/2026/01/Πολιτική-ΣΔΠΕ-2025_8.pdf

Παράρτημα III: Αυτούσια απαντητική επιστολή από Ελεγχόμενο ΦορέαΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥREPUBLIC OF CYPRUS
DEPUTY MINISTRY OF TOURISM

Αρ. Φακ. 05.22.001

Τηλ. +:

Email:

24 Ιουνίου, 2026

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ- ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Έλεγχος Συμμόρφωσης Υφυπουργείου Τουρισμού

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στην επιστολή σας με αρ. φακ. 05.14.009 και 26.24.001.001 και ημερομηνία 28.5.2026 και να σας παραθέσω στοιχεία και πληροφορίες για τις ενότητες που περιέχονται σ' αυτή.

3.2. Άδειες λειτουργίας ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων

Σχετική με το θέμα αυτό είναι η επιστολή του Υφυπουργείου Τουρισμού προς την Υπηρεσία σας με αρ. φακ. 05.22.001 και ημερ. 5 Ιουνίου 2026 (επισυνάπτεται) η οποία συνοπτικά, ανάφερε τα ακόλουθα:

Το Υφυπουργείο Τουρισμού εφαρμόζει, με βάση τη σχετική νομοθεσία, μεταβατικό πλαίσιο σε σχέση με την αδειοδότηση των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και τουριστικών καταλυμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, παραχωρείται στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, μεταβατική περίοδος έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026, προκειμένου να εξασφαλίσουν άδεια λειτουργίας.

Όσες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία αδειοδότησης μέχρι τότε, μπορούν να συνεχίσουν προσωρινά τη λειτουργία τους μόνο εφόσον υποβάλουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά και έγγραφα ασφάλειας και υγείας.

Οι συμμορφούμενες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μπορούν να λειτουργούν μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2027, ενώ όσες δεν συμμορφωθούν υποχρεούνται να διακόψουν τη λειτουργία τους μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2026.

Μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2027 απαιτείται, επίσης, η υποβολή πιστοποιητικού πυροπροστασίας ή αντίστοιχης βεβαίωσης με ισχύ τουλάχιστον έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028. Η μη συμμόρφωση καθιστά τη λειτουργία παράνομη.

Το Υφυπουργείο τονίζει, ότι δεν εξισώνει τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που συμμορφώνονται με εκείνες που δεν λαμβάνουν μέτρα νομιμοποίησης, παρέχοντας μεταβατικά δικαιώματα μόνο στις πρώτες.

Πληροφορικά αναφέρεται ότι το πρόβλημα αδειοδότησης υφίσταται εδώ και πάνω από 30 χρόνια και σχετίζεται με πολεοδομικές παραβάσεις και αυθαίρετες κατασκευές σε πολλές ξενοδοχειακές μονάδες.

Για την επίλυση του ζητήματος έχουν πραγματοποιηθεί διαβουλεύσεις με όλους τους αρμόδιους κρατικούς φορείς για την οριστική αντιμετώπιση του διαχρονικού ζητήματος αδειοδότησης των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, με στόχο την εμπέδωση συνθηκών νομιμότητας, ασφάλειας, ίσης μεταχείρισης και της βιώσιμης ανάπτυξης στον τουριστικό τομέα.

3.3. Αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα

Το Υφυπουργείο, μόλις ενημερώθηκε από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για την κατάρρευση πολυκατοικίας στη Λεμεσό, επικοινωνήσε με τον ΕΟΑ Λεμεσού για την επιβεβαίωση της διεύθυνσης της πολυκατοικίας και προέβη σε ανάκληση των αδειών των εν λόγω αυτοεξυπηρετούμενων. Στη συνέχεια, ενημέρωσε διαδουκτιακές πλατφόρμες κρατήσεων για την ανάκληση των εν λόγω καταλυμάτων.

Στο νέο Νομοσχέδιο, το οποίο το Υφυπουργείο προτίθεται να προωθήσει για τη ρύθμιση της λειτουργίας καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης, υπάρχει πρόθεση περίληψης και άλλων υποχρεωτικών πιστοποιητικών, όπως πιστοποιητικό καταλληλότητας του καταλύματος, που περιλαμβάνει επιθεώρηση από Υγειονομείο, Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία και Πυροσβεστική Υπηρεσία, επικαιροποιημένη ασφαλιστική κάλυψη του καταλύματος, να διαθέτουν πιστοποιητικό μωκτονίας και απεντόμωσης του καταλύματος και να διαθέτουν φαρμακείο πρώτων βοηθειών. Επίσης, περιλαμβάνεται πρόνοια για επιτόπιο έλεγχο, παρόλο που δεν υπάρχει το αναγκαίο κατάλληλο προσωπικό στο Υφυπουργείο και το οποίο θα αυξήσει το διοικητικό κόστος.

Το γεγονός ότι αριθμός καταλυμάτων που διαφημίζουν στις διαδουκτιακές πλατφόρμες δεν είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο του Υφυπουργείου ή δεν εμφανίζουν αριθμό εγγραφής θα αντιμετωπιστεί με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕΕ)2024/1028 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Απριλίου 2024 για τη συλλογή και την κοινοχρησία δεδομένων που αφορούν υπηρεσίες βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων. Συγκεκριμένα, οι ιδιοκτήτες βραχυχρόνιων μισθώσεων που είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο του Υφυπουργείου, θα λάβουν μοναδικό αριθμό καταχώρισης από το Υφυπουργείο, τον οποίο θα χρησιμοποιούν για διαφήμιση στις πλατφόρμες, ενώ οι πλατφόρμες θα διαβιβάζουν τακτικά δεδομένα στις αρμόδιες αρχές και θα διενεργούν δειγματοληπτικούς ελέγχους συμμόρφωσης.

3.4. Αποδοτικότητα του ΥφΤ - Επιμέρους Στόχοι, Δείκτες και παρακολούθηση και Αποδοτικότητα Στρατηγικού Σχεδιασμού για τα έτη 2022-2024

Από την έναρξη της εκπόνησης από τα διάφορα Υπουργεία στρατηγικών σχεδίων και δεικτών μέτρησης είχε διαπιστωθεί ότι είναι δύσκολη η εκπόνηση δεικτών μέτρησης με αριθμητικά αποτελέσματα πολλών εκ των ενεργειών και δράσεων που πραγματοποιούνται στον τομέα του τουρισμού.

Ο βασικός λόγος είναι ότι πολλές ενέργειες και δράσεις που πραγματοποιούνται, οδηγούν σε ποιοτικής φύσεως αποτελέσματα που δεν μπορούν εύκολα να ποσοτικοποιηθούν.

Κατά συνέπεια, προτιμάται από το Υφυπουργείο η πραγματοποίηση, κατά κύριο λόγο, ενεργειών και δράσεων με μετρήσιμα αποτελέσματα. Συνακόλουθα, για τις πλείστες δράσεις επιλέγονται κατά κύριο λόγο βασικοί δείκτες, οι οποίοι είναι απόλυτα μετρήσιμοι, όπως είναι η επίδραση σε αφίξεις τουριστών. Τέλος, για όσες δράσεις και ενέργειες δεν μπορούν εύκολα να ποσοτικοποιηθούν, επιλέγεται η κατά το δυνατόν καλύτερη λύση, υπό τις περιστάσεις, για επιμέτρηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Εν πάση περιπτώσει, για τη χρονική περίοδο 2027-29, το Υφυπουργείο έχει προχωρήσει στην αναθεώρηση του Στρατηγικού Σχεδίου, με τη συμπερίληψη μεταξύ άλλων και νέων δεικτών απόδοσης.

3.5 Διαχείριση των Σχεδίων Επιχορήγησης - ελλείψεις και αδυναμίες που εντοπίστηκαν

I. Σχέδιο Χορηγιών για Αναβάθμιση Χώρων Εστίασης ή Καταστημάτων Πώλησης Παραδοσιακών Προϊόντων Διατροφής, περιλαμβανομένων όσων είναι ενταγμένοι ή επιθυμούν να ενταχθούν σε Σύμφωνα Γαστρονομίας όπως το «Taste of Cyprus» (2^η προκήρυξη)

Σε σχέση με τις παρατηρήσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το Σχέδιο αναβάθμισης χώρων εστίασης, στο οποίο εντάσσεται και το "Taste of Cyprus", επισημαίνεται ότι τα ευρήματα αφορούν κυρίως ζητήματα διαδικασιών, τεκμηρίωσης και ελέγχων.

Το Υφυπουργείο αναγνωρίζει ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης ως προς την πληρέστερη τεκμηρίωση, την ενίσχυση της καταγραφής των ελέγχων και την περαιτέρω σύγκλιση διαδικασιών· ωστόσο, πρόκειται για ζητήματα διαχειριστικού χαρακτήρα που δεν επηρεάζουν την ουσιαστική λειτουργία ή τη σκοπιμότητα του Σχεδίου.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το Κεντρικό Μητρώο Κρατικών Ενισχύσεων, διευκρινίζεται ότι η καταχώριση γινόταν πάντοτε στο στάδιο της έγκρισης, κατά το οποίο δημιουργείται το έννομο συμφέρον, ενώ οποιαδήποτε καθυστέρηση αφορούσε αποκλειστικά τεχνική επικαιροποίηση του ποσού κατά το στάδιο της πληρωμής, το οποίο ήταν πάντοτε μικρότερο από το αρχικά εγκεκριμένο, χωρίς να τίθεται ζήτημα υπέρβασης ή μη συμμόρφωσης.

Περαιτέρω, ως προς την παρατήρηση περί μη ομοιόμορφης πολιτικής αποδοχής τιμολογίων, επισημαίνεται ότι τα [redacted] έτυχαν ουσιαστικά του ίδιου χειρισμού, δεδομένου ότι τα αποοεικτικά πληρωμής ήταν στο όνομα του δικαιούχου· η διαφοροποίηση προέκυψε μόνο λόγω του ότι, στην περίπτωση της [redacted] το τιμολόγιο δεν ήταν εκδομένο στο όνομα του κέντρου, με αποτέλεσμα να ζητηθούν διευκρινίσεις, γεγονός που καταδεικνύει εφαρμογή ελέγχου με βάση τα πραγματικά στοιχεία κάθε φακέλου και όχι άνιση μεταχείριση.

Αναφορικά με την καταβολή επιχορηγήσεων και τις φερόμενες παρεκκλίσεις, σημειώνεται ότι κατά τον χρόνο υλοποίησης των έργων είχαν διαφοροποιηθεί οι συνθήκες της αγοράς και οι δαπάνες αξιολογήθηκαν με βάση τις πραγματικές τιμές κατά την εκτέλεση των εργασιών, οι οποίες ήταν ευνοϊκότερες, διασφαλίζοντας ορθολογική χρήση δημόσιων πόρων.

Οι κατ' εξαίρεση παρατάσεις κρίθηκαν αναγκαίες λόγω της εποχικότητας της τουριστικής δραστηριότητας, ώστε να μην επηρεαστεί η ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων κατά την περίοδο αιχμής, ενώ η καθυστέρηση στη συμφιλίωση πληρωμών οφειλόταν στην ταυτόχρονη διαχείριση δύο προκηρύξεων από τα ίδια στελέχη και αντιμετωπίστηκε σε μεταγενέστερο στάδιο χωρίς καμία επίπτωση στην ορθότητα, τη διαφάνεια ή την αξιοπιστία των πληρωμών.

Τέλος, η επιλογή αξιολόγησης με σειρά προτεραιότητας κρίθηκε ως η μόνη πρακτικά εφικτή λύση λόγω του περιορισμένου χρονικού πλαισίου για την εξαγγελία και υλοποίηση του Σχεδίου, εξυπηρετώντας την ανάγκη ταχείας απορρόφησης κονδυλίων και άμεσης στήριξης των επιχειρήσεων.

II. Σχέδιο ενθάρρυνσης της ποιοτικής και αισθητικής αναβάθμισης των παραλιών.

Η πραγματοποίηση επιτόπιων ελέγχων πριν την καταβολή των χορηγιών αποτελεί προϋπόθεση του Σχεδίου και οι σχετικές πληροφορίες για τον λειτουργό του Υφυπουργείου που πραγματοποίησε τους επιτόπιους ελέγχους, την ημερομηνία και τα αποτελέσματα σημειώνονταν στο σημείωμα για την πληρωμή της χορηγίας. Για το 2025 επισυνάπτεται πίνακας με όλες τις επιχορηγήσεις και τους επιτόπιους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν υπό μορφή μητρώου όπως υπέδειξε η Ελεγκτική Υπηρεσία.

Το Σχέδιο Ενθάρρυνσης Έργων για την Ποιοτικής και Αισθητικής αναβάθμιση των Παραλιών δεν προκηρύχθηκε το 2026 και ως εκ τούτου δεν έγιναν οποιεσδήποτε τροποποιήσεις/ βελτιώσεις στο Σχέδιο.

Κατά την διάρκεια υλοποίησης του Σχεδίου ικανοποιήθηκαν όλα τα αιτήματα που πληρούσαν τις πρόνοιες του Σχεδίου ως εκ τούτου δεν υποβλήθηκαν οποιεσδήποτε ενστάσεις.

Κατά την εξέταση των αιτήσεων ετοιμαζόταν έκθεση, η οποία υποβαλλόταν στον Γενικό Διευθυντή για έγκριση μαζί με τυχόν παρατηρήσεις.

Αδυναμία διαχωρισμού και συμφιλίωσης πληρωμών ανά προκήρυξη

Για το θέμα του διαχωρισμού και συμφιλίωσης πληρωμών ανά προκήρυξη, δόθηκαν οδηγίες για εφαρμογή της σύστασης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

III. Σχέδια ΣΑΑ

Σε ότι αφορά τα Σχέδια του ΣΑΑ παρατίθενται τα ακόλουθα:

3.5.1 (α): η αρχική καταχώρηση στο ΚΜΚΕ γίνεται στη φάση της έγκρισης για το εγκεκριμένο ποσό, το οποίο κατά κανόνα πάντα διαφέρει από το τελικό καταβληθέν ποσό. Γίνεται προσπάθεια εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, να γίνεται η ανάλογη διόρθωση στο ΚΜΚΕ όταν ολοκληρωθεί το έργο, για να διορθώνονται τα σωρευτικά όρια της κάθε επιχείρησης

3.5.1 (γ): το Υφυπουργείο Τουρισμού προχώρησε και σε γραπτή επικοινωνία με άλλους Φορείς Υλοποίησης και ελέγχθηκαν όλες οι περιπτώσεις κοινών δικαιούχων

3.5.1 (δ): η εν λόγω διαδικασία έχει εγκριθεί από τον Εθνικό Φορέα Ελέγχων και Επαληθεύσεων (ΕΣΦΕΕ - Γενικό Λογιστήριο)

3.5.4. Οι εν λόγω ρήτρες ελέγχονται από τη Συντονιστική Αρχή κατά την έγκριση του κάθε Σχεδίου. Να σημειωθεί ότι το Υφυπουργείο Τουρισμού δεν είναι σε θέση ούτως ή άλλως να επαληθεύσει το περιεχόμενο των εν λόγω Δηλώσεων, μιας και δεν υπάρχει πρόσβαση σε βάση δεδομένων για καταδίκες

3.5.8 (α): η εν λόγω διαδικασία προέκυψε κατόπιν απαίτησης από ΕΣΦΕΕ, και όχι λόγω παρερμηνείας του Κανονισμού Ήσσονος Σημασίας

3.5.8 (β): η απαίτηση για το Μέγεθος της Επιχείρησης προκύπτει από την παρακολούθηση κοινών Δεικτών του ΣΑΑ, ως υποχρέωση του Υφυπουργείου Τουρισμού, και όχι από παρερμηνεία των Οδηγών Εφαρμογής των Σχεδίων

3.5.10: το Υφυπουργείο Τουρισμού θεώρησε πιο σημαντικό να επιτευχθούν οι Στόχοι του ΣΑΑ, από τη στιγμή που οι εν λόγω παρατάσεις ήταν δικαιολογημένες, και εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΣΑΑ.

3.5.14: από τη στιγμή που τα έργα διαχωρίζονται αναλόγως της νομικής βάσης (ΓΚΑΚ ή de minimis) δεν προκύπτει πρόβλημα στον έλεγχο ή στην ανάγκη επιτόπιας επιθεώρησης για έλεγχο της έναρξης εργασιών

3.6. Αδυναμίες στη διαχείριση δεδομένων

Κατά το 2025 εκπονήθηκε, σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ), μελέτη για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του Υφυπουργείου, η οποία περιλάμβανε την ψηφιοποίηση των διαδικασιών που αφορούν τα Σχέδια Χορηγίων και Προγραμμάτων. Η μελέτη ολοκληρώθηκε και παραδόθηκαν από τον ανάδοχο οι τεχνικές προδιαγραφές, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στο ΤΥΠ, με αίτημα την ετοιμασία των εγγράφων διαγωνισμού και την προώθηση σχετικής προκήρυξης. Το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα στο ΤΥΠ.

3.7. Διενέργεια ελέγχων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, πέραν της έκθεσης που ολοκληρώθηκε και παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 2024, συνεχίζει να ασκεί ελεγκτικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες κατά την περίοδο 2024-σήμερα, συμβάλλοντας στην ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης των κινδύνων. Ειδικότερα:

- Η Μονάδα Ελέγχου εστιάστηκε στην ετοιμασία της Αξιολόγησης Κινδύνων στη βάση του Πρότυπου Εγχειριδίου Διαδικασιών Μονάδων Ελέγχου για όλες τις Διευθύνσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού. Η ολοκλήρωση της Αξιολόγησης θα αποτελέσει τη βάση του Ετήσιου Προγραμματισμού Εργασιών.
- Παρακολουθείται η υλοποίηση των συστάσεων και εισηγήσεων που προέκυψαν από την προαναφερόμενη ελεγκτική έκθεση (ετοιμάστηκε προσχέδιο έκθεσης).

- Διενεργήθηκε έλεγχος και συμφιλίωση των εισπράξεων της Εθνικής Αρχής Παιγνίων και Εποπτείας Καζίνο για τα έτη 2022, 2023 και 2024, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.
- Παρέχονται όπου ζητηθούν συστάσεις και συμβουλευτικές εισηγήσεις που αφορούν σε θέματα αρχών χρηστής διοίκησης εντός του Υφυπουργείου Τουρισμού.

3.8. Γραφεία εξωτερικού (ΓΕ) - Καθυστέρηση στη διενέργεια δαπανών

Δεν υπάρχουν σχόλια για την ενότητα αυτή.

Το Υφυπουργείο Τουρισμού παραμένει στη διάθεσή σας για τυχόν πρόσθετα στοιχεία και διευκρινίσεις.

Δρ. Μιχάλης Χαϊλής
Για Αναπλ. Γενικό Διευθυντή
Υφυπουργείου Τουρισμού

ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Γραφείο Γενικού ΔιευθυντήΥφΤ: 05.22.001
Τηλ.: + 357 22691200
Email: perm.sec@dmr.gov.cy

5 Ιουνίου 2026

ΜΟΝΟ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΓενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας
(cao@audit.gov.cy)**Ειδικό Σχέδιο Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα**

Αναφέρομαι στην επιστολή σας, με αριθμό φακέλου 26.24.001.001 ημερομηνίας 12 Μαΐου 2026 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και επιθυμώ να σας πληροφορήσω, ότι το Υφυπουργείο Τουρισμού, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει θέσει σε εφαρμογή συγκεκριμένο σχεδιασμό, με σκοπό να μεταφερθεί το σύνολο της ξενοδοχειακής βιομηχανίας σε καθεστώς κανονικής αδειοδότησης, θεσπίζοντας μια προσωρινή "γέφυρα νομιμότητας", με σαφή χρονικό όριο και υποχρέωση συμμόρφωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της «Ρύθμισης της Ίδρυσης και Λειτουργίας Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων (τροποποιητικού) Νόμου 110(Ι)/2026», ο οποίος δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας, την 24.04.2026.

2. Στις σχετικές διατάξεις του υπό αναφορά τροποποιητικού Νόμου, προβλέπεται η παραχώρηση μεταβατικής περιόδου μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026 σε πρόσωπα που λειτουργούν ξενοδοχεία ή τουριστικά καταλύματα και διαθέτουν άδεια οικοδομής για τη συγκεκριμένη χρήση, προκειμένου να εξασφαλίσουν άδεια λειτουργίας από το Υφυπουργείο Τουρισμού. Επιχειρήσεις οι οποίες δεν θα έχουν εξασφαλίσει άδεια λειτουργίας μέχρι την πιο πάνω ημερομηνία δύνανται να συνεχίσουν προσωρινά τη λειτουργία τους, υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2026 θα έχουν υποβάλει τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία πιστοποιητικά και έγγραφα που αφορούν θέματα ασφάλειας και υγείας.

3. Οι μονάδες που θα συμμορφωθούν με τις πιο πάνω απαιτήσεις θα δικαιούνται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους μέχρι την 28η Φεβρουαρίου 2027 με μεταβατικό καθεστώς λειτουργίας. Αντίθετα, επιχειρήσεις που δεν θα προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες δεν θα δικαιούνται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους μετά την 31η Δεκεμβρίου 2026. Περαιτέρω, μέχρι την 28η Φεβρουαρίου 2027, τα επηρεαζόμενα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα οφείλουν να υποβάλουν πιστοποιητικό πυροπροστασίας ή βεβαίωση συμβατότητας/προσωρινό πιστοποιητικό πυροπροστασίας με ισχύ τουλάχιστον μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2028, ως προϋπόθεση για συνέχιση της λειτουργίας τους. Η

Υφυπουργείο Τουρισμού - Λεωφόρος Λεμεσού 19 Αγλαντζιά, 2112 Λευκωσία, Κύπρος.
ΤΘ: 25535, 1390 Λευκωσία Κύπρος

συνέχιση της λειτουργίας επιχειρήσεων που δεν θα συμμορφωθούν με την πιο πάνω υποχρέωση θα θεωρείται παράνομη και θα εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία μέτρα.

4. Από το περιεχόμενο των πιο πάνω ρυθμίσεων σαφώς προκύπτει, ότι δεν υιοθετείται εξομίσωση μεταξύ επιχειρήσεων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμόρφωσης και εκείνων που παραμένουν χωρίς ουσιαστικά μέτρα νομιμοποίησης. Αντίθετα, καθιερώνεται διαφοροποιημένη μεταχείριση υπέρ των επιχειρήσεων που επιδεικνύουν συμμόρφωση με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας, παρέχοντάς τους μεταβατικό δικαίωμα συνέχισης της λειτουργίας τους. Οι επιχειρήσεις που δεν ανταποκρίνονται ούτε στις στοιχειώδεις υποχρεώσεις συμμόρφωσης αποκλείονται ρητώς από τη δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας τους μετά την 31η Δεκεμβρίου 2026.

5. Στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του και με γνώμονα τη διασφάλιση της νομιμότητας, της ασφάλειας και της εύρυθμης λειτουργίας της τουριστικής βιομηχανίας, το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει αναλάβει συντονισμένες πρωτοβουλίες για την οριστική, συνολική και αποτελεσματική αντιμετώπιση του ιδιαίτερα σοβαρού και διαχρονικού ζητήματος που αφορά την αδειοδότηση ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

6. Το εν λόγω ζήτημα, το οποίο εκκρεμεί για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα τριάντα έτη, συνδέεται άμεσα με την ύπαρξη εκτεταμένων και ουσιαστικών πολεοδομικών αποκλίσεων, αυθαίρετων επεμβάσεων στις κτιριακές εγκαταστάσεις και υποδομές σημαντικού αριθμού μονάδων φιλοξενίας, γεγονός που επηρεάζει τόσο τη διαδικασία αδειοδότησης όσο και τη συμμόρφωση των εν λόγω επιχειρήσεων με το ισχύον πολεοδομικό και οικοδομικό κανονιστικό πλαίσιο.

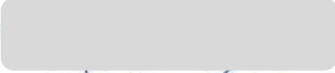
7. Προς τον σκοπό αυτό και στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του, το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει προβεί προσφάτως σε σειρά κομβικής σημασίας διαβουλεύσεων και συναντήσεων εργασίας με όλους τους συναρμόδιους κρατικούς και θεσμικούς φορείς. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, τον Αρχιπύραρχο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, Γενικούς Διευθυντές και εκπροσώπους όλων των Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης, εκπροσώπους του Συμβουλίου Μελέτης Παρεκκλίσεων, λειτουργούς του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, καθώς και με τον Πρόεδρο και μέλη του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου (ΕΤΕΚ).

8. Κατά τη διάρκεια των εν λόγω συναντήσεων, το Υφυπουργείο Τουρισμού υπογράμμισε με σαφήνεια και αποφασιστικότητα την πρόθεσή του να προωθήσει, σε συνεργασία με όλες τις αρμόδιες αρχές, την οριστική διευθέτηση του προβλήματος, μέσω της αξιοποίησης όλων των διαθέσιμων διοικητικών και νομικών εργαλείων. Προς αυτή την κατεύθυνση, εξετάζονται τόσο η δυνατότητα νομιμοποίησης υφιστάμενων εγκαταστάσεων και υποδομών των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, όπου αυτό δύναται να καταστεί εφικτό υπό τις πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας, όσο και η λήψη των αναγκαίων μέτρων μέσω της δικαστικής οδού στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται αδυναμία συμμόρφωσης ή θεραπείας των παρατυπιών.

9. Το Υφυπουργείο επαναβεβαιώνει, ότι πρωταρχικός του στόχος παραμένει η εμπέδωση συνθηκών νομιμότητας, ασφάλειας, ίσης μεταχείρισης και θεσμικής τάξης στον τομέα της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, προς όφελος τόσο του δημόσιου συμφέροντος όσο και της βιώσιμης ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος της χώρας.

10. Ανεξάρτητα των πιο πάνω, αναφέρεται, ότι η ετοιμασία, διαμόρφωση και εφαρμογή του «Ειδικού Σχεδίου Στήριξης Απασχόλησης στον Ξενοδοχειακό Τομέα» εμπίπτει καθ' ύλην στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο αποτελεί την αρμόδια αρχή για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών που αφορούν θέματα απασχόλησης, εργασιακών σχέσεων και κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ασκεί τις αρμοδιότητές του και λαμβάνει αποφάσεις στη βάση των ευρύτερων κοινωνικοοικονομικών πολιτικών του κράτους. Ως εκ τούτου, το Υφυπουργείο Τουρισμού δεν έχει θεσμική ή διοικητική

αρμοδιότητα να τοποθετηθεί επί ζητημάτων που άπτονται του σχεδιασμού, των κριτηρίων, των όρων ή της εφαρμογής του εν λόγω Σχεδίου, ούτε να παρέμβει σε αποφάσεις που λαμβάνονται από το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του.

Δρ. Νεόφυτος Παπαδόπουλος
Γενικός Διευθυντής

Κοιν.:
Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

ΜΤ/

ΜΤ/